

MAGYARI

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.**
Felelős igazgató: **FOLLMANN GÉZA**
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Hitler Adolf német birodalmi vezér és kancellár nagy beszéde a nemzeti szociálizmus hatéves uralmáról

A német nép jövő élete irányáról is szólt. Új világ-gazdasági rendszer a munkaerő tökéértéke alapján. Egy Olaszország elleni háború a németeket az olaszok mellé szólítja

Németországnak Anglia és Franciaország ellen a gyarmati igényeken kívül más igénye nincsen

Berlinből jelentik: A német birodalmi gyűlésen a nemzeti szociálizmus uralmának hatéves fordulójáról tartott Hitler Adolf vezér és kancellár nagy beszédét. Együttal azt a történelmi tényt is ünnepezték, hogy ezen a gyűlésen már a szudéta-német vidékek ujonnan választott képviselői is résztvettek, tehát ez alkalommal volt a Nagy-Németország első birodalmi gyűlése. Az ünnepélyes összejövetel a Kroll-opera dísztermében folyt le, ahol a birodalmi ülés képviselőin kívül a német közélet minden reprezentáns embere résztvett s a diplomáciai testület tagjai is jelen voltak.

A gyűlést Göring tábornagy nyitotta meg, mint birodalomgyűlési elnök. A gyűlés első pontja az volt, hogy Frick birodalmi belügyminiszter javaslatára további két évvel meghosszabbították azt a felhatalmazást, amit a birodalmi kormány 1937-ben 1941-ig kapott a törvényhozó testület nélküli ügyvezetésre.

A birodalomgyűlési felhatalmazás megszavazása után Hitler vezér és kancellár mondotta el beszédét, mely kelet-európai időszámítás szerint egynegyed 10 órától fél 12 óráig tartott.

Visszaemlékezések és az 1938-ik esztendő jelentősége

A kancellár visszaemlékezett a hat évvel ezelőtti időre, mikor 31 milliónyi szavazatra támaszkodva átvette a kormányzati hatalmat. A 31 millió nagy tömeg volt, de mégse az egész német nép. A nemzeti szociálizmus ifjú mozgalmaival szemben a többi összes pártok közös gyűlölete állott szemben.

— Mikor hat évvel ezelőt bevonultam a Wilhelm-Strasséra, annyi romhalmaz volt és annyi nehéz feladat mutatkozott, hogy mély aggodalom fogott el népem jövője iránt. Milyen változás az Isten rendeléséből! Ma, hat év múlva abban a helyzetben vagyunk, hogy először beszélhetünk Nagy-Németországról. Hat év alatt századok álma tudott megvalósulni.

Az 1918 utáni békekötés körülményeiről beszélt. Főlemlítette a Wilson amerikai elnök 14 pontja által proklamált népi önrendelkezési jogot. Ezt azonban csak arra használták ürügyül, hogy a néger törzsek önrendelkezési jogát emlegetve, Németországtól elvegyék a gyarmatait, de ugyanakkor elvegyék a németek önrendelkezési jogát. Így tagadták meg Ausztria és a szudéta-német terület német néptől a jogot, hogy saját anyanépéhez csatlakozzék. Ennek a ténynek a kijavítását is végbevitte 1938-ban a nemzeti szociálizmus.

A szónok ismertette Ausztria és a szudéta-vidék elcsatolása történetét. Dícsérettel emlékezett meg Göring tábornagról és Ribbentrop külügyminiszterrel, kiknek tevékenysége a két csatlakozás véghezvitelében nagyjelentőségű volt. Kiemelte különösen Mussolini döntő szereplését a müncheni egyezmény létrejöttében s egyúttal elismeréssel említette meg Chamberlain és Daladier szereplését is.

Egy eszme győzelme

— Egyet meg kell mondani. — folytatta Hitler. — Az 1938-ik esztendő egy eszme győzelme volt: a népeszmé. Nem volt szükség kardra, csak népek közötti felismerésre.

Németország a német nép belső összefogásának és szerveztségének köszönheti az elért eredményeket. A mai német népállam bármily feladat elé is állíttassék, meg fogja azt oldani, amíg zárt egységben áll minden kiküzdendő feladattal szemben.

(Tudósításunk folytatása a 2-ik oldalon.)

Vigán dudál a portugál

(S. I.) — Mialatt a szomszédos Spanyolországban még dúl a testvérharc, városok dőlnek romba és egész nemzedékek pusztulnak ki, addig a kicsiny Portugália egyre gyorsabb léptekkel halad a szociális béke és a politikai egyensúly állapota felé. Csodálatos jelenség az, hogy ennyire elváltak e két országnak útjai, holott közelmúlt időkig meglehetősen közös és hasonló volt a sorsuk. A gazdasági bajok és politikai lázak egyformán kinták mindkét országot, a pronunciamentok — ahogyan az ibériai félszigeten a forradalmakat nevezik — éppen olyan sűrűn követték egymást a határon innen és túl, az általános hanyatlásnak üteme is eléggé párhuzamosan haladt. Mi lehet az oka annak, hogy a legközelebbi múltban ennyire elváltak az útjaik?

Tudjuk, hogy Portugáliában a parancsuralomnak bizonyos formája valósult meg, melynek alapjait Cramona tábornok fektette le. Az új rendi államot azonban erre a katonai győzelemre Salazar, a combriai egyetemnek tudós tanára építette fel.

A legújabb híradások szerint, melyek itt fekszenek előttünk, ez az állami épület immáron teljesen elkészült. Az építkezés azzal kezdődött, hogy az állami háztartást Salazar tökéletesen rendbehozta. A költségvetés egyre több lehetőséget nyújtott arra, hogy a reformok a törvénykönyvek papírosáról átléphetessenek az életbe és érezthetessék jótékony hatásukat a legegyszerűbb polgárnak életében is. Az új rendet néhány év múlva a népakarat nagy többséggel szentesítette. Most pedig arról értesítenek lisszaboni beszámolók, hogy a hosszú és alapos előkészítés után hozzáfogtak a munkához a korporációs testületek és a demokráciának új, inkább gazdasági, mint politikai formái megkezdették működésüket.

Tudjuk, hogy Salazart törvényalkotó és államépítő munkájában a Quadragesimo Anno eszményei vezették. A sikerhez azonban ez még nem lett volna elég. Hogy ezek az eszmények a megvalósulás küszöbéig eljuthassanak és azokon a portugál népi közösség zavartalanul munkálkodhassék, szükséges volt annak a helyzetnek a felismerése, melyet a kicsiny Portugália a népek társadalmában elfoglalt. Salazar államférfiúi nagysága éppen abban rejlik, hogy ezt a sorrendet felismerte és pontosan megtartotta. Portugália kicsiny ország. Területe nyolevannyolc ezer négyzetkilométer, melyen alig hét millió ember lakik. Valamikor hatalmas gyarmatbirodalom ura volt, melyből mérhetetlen gazdaság áramlott a kicsiny országba. Az elmúlt században ennek a gyarmatbirodalomnak legértékesebb részeit Anglia ragadta magához és Portugália lassanként az angol világhatalomnak egyik függvénye lett.

A közelmúlt idők sok politikai nyugtalanságának forrását azokban a nagy válságokban kell keresni, melyeken az átalakulás e nehéz korszakaiban az egész portugál nép átment.

Mindig akadtak az angolokkal barátkozó és az angol befolyást ellenző pártok, de akadtak olyan csoportosulások is, melyek az átalakulásnak e lelki válságait a maguk érdekében kihasználni törekedtek. A portugál föld a különböző világrámlatok színhelye lett, éppen úgy, mint ma Spanyolország. A földnek a né-

Edzze meg LÁBAIT

Enyhülés
3 perc alatt

Egy napi fárasztó munka után vegyen egy Saltrat Rodell lábfürdőt, hogy ezzel enyhítse duzzadt, puffadt, égő lábainak kínzó fájdalmát. Ezekből a gyógyító sókból milliónyi „biogen“ erjedő (oxigén) buborék szabaddul fel, amelyek megenyhítik a fáradt szöveteket, izmokat és idegeket, helyreállítják a normális vérkeringést és valóságosan kivonják a fáradtság szervi okait a lábakból. A lábbort felrisszítik, természetes lélegzését normálissá teszik: vége a kellemetlen illatoknak. A tyúkszemek megpuhulnak és „kézzel“ könnyűszerrel eltávolíthatók. A Saltrat Rodell minden gyógyszerárban, drogériában kapható. Garantált eredmény.

INGYEN. — Be akarjuk bizonyítani, hogy egy saltraleles lábfürdő megszünteti a lábajándalmakat, ezért teljesen ingyen küldünk egy gyógyító lábfürdőhöz elegendő Saltrat Rodell-t. Egész egyszerűen közölje nevét és címét a Drogueria Standard-val (Serviciul 44-K) Bucuresti, Str. Sf. Ionică No. 8. Ez az ajánlat csak 3 napig érvényes, írjon feltétlenül még ma! Ne küldjön egy banit se!

pe pedig egyre szegényedett, gazdaságilag és szellemileg egyaránt lezüllött, mert a felsőbb rétegeket teljesen igénybevette a politikai viaskodás, az állandó láz pedig, amellyel ez jár, elsorvasztotta és kimerítette az ország gazdasági erőit.

A titkát annak, hogy éppen Portugália lett az a föld, ahol a testületi törvényhozás és gazdasági demokrácia magas eszményei a legelőbb és a legjobban megvalósultak, ott kell keresni, hogy Portugáliában számoltak azzal a helyzettel, melyet kicsiny és a kiszolgáltatott államoknak: a világhatalmak és a világhatalmi sodródások közepette el kell foglalniok.

Az új Portugália biztos és nyugodt fejlődésének az alapja az, hogy a Salazar kormányzat egyfelől belenyugodott és számbavette a láthatatlan angol befolyás igényeit, másfelől azonban a maga belső életében annál jobban kihasználta azt a biztonságot és nyugalmat, amit e függőségnek elismerése az ország számára jelentett.

Amit Széchenyi István 1848 előtt és azután is annyi meggyőző erővel és oly kevés eredménnyel hirdetett a magyar népnek, azt Salazar más körülmények között és más világtájakon, de annál eredményesebben megvalósította: előbb gazdasági megerősödés, szociális béke és biztos termelés, azután teljes politikai függetlenség.

Ez a küzdelem nagy és lenyűgöző erkölcsi erőket követel meg. Nemcsak azért, mert népszerűtlen és könnyen támadható, mert gyümölcsei csak lassan és fokozatosan érnek meg, hanem azért is, mert éppen a gazdasági területen a legnehezebb megtalálni és megtartani a szembenálló erők egyensúlyát. Ezt más-képen, mint erkölcsi erővel nem is lehet. Enélkül a fokozódó jólét és a termelésnek a lendülete azzal fenyeget, hogy a gazdasági elmentések és a szociális igazságtalanságok a jólét fokozásával egyre nőnek.

A legfőbb forrása ezeknek az erkölcsi erőeknek maga Salazar, akinek tiszta egyéniségét ma már világszerte ismerik és ellenfelei is elismerik. Az a mély vallásosság, mely ezt az egyéniséget jellemzi, eslekedeteinek legfőbb irányítója.

A második hatalmas forrás már önmagától adódik a Quadregesimo Anno politikai és gazdasági tanácsait nem tanácsul adja tovább, hanem életének példájával bizonyítja. Az a nagy gazdasági szaktudás és tárgyazonosság, mely ezt a kormányzatot jellemzi, lehetővé tette azt, hogy a magas eszmények követésé-

ben ne fordulhassanak elő súlyos gazdasági tévedések és jóakarátú, de éppen olyan romboló hibák.

Ez a befelőlforduló munka, mely teljesen kivonta magát a nemzetközi politika játékaiból; amely semmit sem vár mástól, hanem mindent a maga munkájával igyekszik előteremteni; amely e munka békéjének és lehetőségének érdekében el mer vállalni olyan köztötségeket és terheket, amit a világ legnagyobb hatalmának befolyása jelent, — mindez megmagyarázza azt, ami a világ nagy részének szemében máig is érthetetlen: a hitvalló Quadregesimo Anno utját járó Portugáliának teljes és tökéletes semlegességét a véres spanyol belviszályban. Portugália nem térhetett el attól az uttól még akkor sem, amikor a szomszédos Spanyolország nagy területein a legborzalma-

sabb és legkegyetlenebb vallásüldözés folyt.

Minden népnek a maga erőiből kell megtalálnia lelki és gazdasági egyensúlyát, ha boldogulni akar és ha nem akarja kockáztatni azt, amit csendes munkával már elért. A portugál semlegességet igazolta a történelem. Ha nagyjában egyenlőnek vesszük azt a segítséget, amit a szembenálló két spanyol tábor barátjaitól kapott, nyugodtan mondhatjuk, hogy a spanyol nép maga döntötte el a belviszályt úgy, ahogyan az immáron eldőlt.

A jelek pedig arra vallanak, hogy a jövőben ismét párhuzamossá válik az ibériai félsziget két népének történelme és a portugál békének gyümölcseit hasznosítani fogja Spanyolország, ha ehhez a belső békéhez és munkalehetőséghez csak véres viaskodások árán jutott is el.

Hitler német vezérkancellár beszéde

(A birodalmi vezér beszédének folytatása az első oldalról)

A demokráta világjavítók Németországot nem tudják helyesen megítélni. Egymással ellenmondó diagnózisokat mondanak róla. Egyesek szerint Németországnak túltermelése van, mások szerint kevés a termelése; egyesek szerint túlfogyasztás van, mások szerint fogyasztási hiánya; egyik szerint a német nép gazdasági színvonala alacsony, másik szerint túl magas. A demokráta jóslatok csak abban egyeznek, hogy a nemzeti szocialista uralom összeomlásában reménykednek.

Németországnak csakugyan régóta súlyos a gazdasági helyzete, de meg tudott küzdeni vele. Egyetlen életproblémája az, hogy túlszűfolt a területe a négyzetkilométerenkint 135 embernyi népsűrűséggel. Azonban mégis leküzdötte a 7 milliós tömegű munkanélküliséget, megvan mindenkinek a rendes táplálkozása és ruházódása. Néhány demokráta gazdasági rend tudott ilyen eredményeket elérni. Míg Németország is demokráta volt, azalatt gyűlt föl 7 millióra a munkanélküli tömege. A német nemzeti szocializmus a munkaerő és a termelés népi megszervezésével állított elő olyan árujavakat, melyeket a külföldön megfelelő cserével értékesített. A demokráta rendszer a devizák útján akarja lebonyolítani a külkereskedelmet, tehát csak a pénztulajdono-

soknak akar részesedést juttatni a világ javaiból.

Igy áll szemben a demokráta rendszer és a nemzeti szocializmus népi termelési rendszere. A külföldön szemére hányják Németországnak, hogy módszereivel megbénította a nemzetközi gazdasági életet, de nem látták be, hogy ezeket a rendelkezéseket éppen a külföld kényszerítette a német gazdaságra. A túlszűrűn lakott Németországtól elvették a gyarmatokat, megszüktették a lehetőségeket a nehézségeket támasztottak. Németország 1918-ban kapitulált, de a nemzeti szocializmus sem politikai, sem gazdasági téren nem ismeri a kapituláció szót és így vagy úgy, de megoldja a kérdéseket.

A tökehiányt szorgalommal pótolják a németek s felháborító, hogy külföldön bírálják a német parasztot, aki most vasszorgalommal dolgozik. Németország gazdasági erőinek megsemmisítésével az angolok nem lettek gazdagabbak és a közgazdasági teológusok súlyosan tévedtek. A demokráciák hatalmi helyzetét nem javította meg Németország gazdasági erejének gyengítése, mert Ázsiában és Európában új hatalmak keletkeztek, melyek mindenütt szemben állanak a demokráciákkal és új elvek alapján szervezik meg állami életüket.

Miért kell visszaadni a német gyarmatokat?

Exportálni vagy meghalni

A kancellár aztán áttért a gyarmatok kérdésére. A német gyarmatokat annakidején azaz a kifogással vették el, hogy az amugy sem érték Németország számára. Egy okkal több, hogy most könnyebben adják vissza azokat. Az is egyik kifogás volt, hogy a németek nem tudják mit kezdjenek gyarmataikkal. Legújában azért nem akarják visszaadni a gyarmatokat, mert azt állítják, hogy Németország így stratégiai támaszpontokat kap.

Bejelenti Hitler, hogy a nyersanyagoknak jó árukkal való eséréje módszerét tovább folytatják, akár tetszik a pénztulajdonosoknak akár nem. Elmondja, hogy csak az élelmiszerek termelését nem lehet a végtelenségig fokozni. Évégelt

a nehézségek leküzdésére két lehetőség kínálkozik. Vagy lényegesen fokozzák a kivittelt, vagy új gazdasági területeket nyitnak meg. Miután ezt a második lehetőséget a győztes államok meghusztítják, nincs más mód, mint a végtelenségig fokozni az exportot. Ez a legelembb szükséglet és a német nép a mindennapi kenyérért harcol. A jelszó: Exportálni, vagy meghalni. De a német nép nem hal meg és a kérdés mindaddig nem jut nyugvópontra, míg egyes népek le nem győzik kapzsiságukat.

Hangoztatja ezután Hitler, hogy a győztes államok közül Anglia eddig legalább 20 milliárd aranyárkat költött a Németországtól elvett gyarmatok megvédésére.

A zsidóság és a jövő háborúja

Hitler foglalkozott azokkal a vádakkal, hogy Németország meg akarja támadni Amerikát. Ezt Amerika népe sem hiszi. Ez csak egyes demokráta vezetők kitalálása, amit a zsidó érdekeltségű világsajtó fúj fel, hogy uszítson vele. Felhozzák Németországgal szemben a német zsidókkal való kemény elbánást. Sajnálkoznak a zsidókon, de nem segítnek

Converziós hirdetések, mérlegek, közgyűlési meghívók, árverési hirdetések és bármilyen hivatalos és magánhirdetések terminusra való megjelentetését vállaljuk a **Monitorul Oficial**, **Correspondenta Economica**, **Buletinul Bancar** bucaresti és a **Buletinul Justitiei** csiji hivatalos lapokban, vagy bármely bucaresti lapban — Arájanlattal szivesen szolgál, kiváncra személyesen felkeressük.

RUDOLF MOSSE S. A. oradeai fiókja.
Parcul Traian 6. Telefon 35-93.

rajtuk. Pedig egyes demokrata államok népsűrűsége négyzetkilométerenként 10–12 ember, míg a Németországé 135.

Embertelenséget vetnek szemére Németországnak, holott csak azt veszi vissza, amit a beözönlött zsidók jogtalanul elvettek a német néptől. Ellenben nem sajnálkoztak a demokraták akkor, amikor a német népet évekig tartó rabszolga-munkára kötelezték és háborus felelősség címén éveken át elvették a német nép vagyonát. A német nép sohasem felejt el azt az embertelenséget, amit a demokraták 15 éven át végbevitték vele, s ez a bánásmód hozzá szoktatta a németeket, hogy az álhumanizmus jelszavaival szemben kemények legyenek a maguk életakarásában. A német álláspont az, hogy Anglia az angoloké, Franciaország a franciáké, Amerika az amerikaiaké, de Németország is a németeké.

Ezzel szemben a demokraták által támogatott zsidóusztítások nem juthatnak diadalra.

— En gyakran voltam próféta, — folytatta Hitler, — és gyakran kinevettek. Különösen a németországi zsidók mosolyogtak jóslataimon, de úgy hiszem, hogy a mosoly az arcukra fagyott. Ma ismét próféta akarok lenni s megmondom, ha a nemzetközi zsidóságnak sikerülni fog új háborút kirombantania, akkor az eredmény nem a zsidóság győzelme, azaz a bolsevizmus lesz, hanem az európai zsidóság teljes megsemmisülése. A népek nem akarnak még egyszer a harcmezőkön elpusztulni azért, hogy a zsidó kapitalisták megmentésük profittjukat. A zsidó jelszó: „Világ proletárjai egyesüljétek!”, de a mi jelszavunk: „Világ dolgozói ismerjétek fel a közös ellenségét!”

A német birodalom és az egyházi kérdések

Hitler kancellár ezután arra utalt, hogy szintén az usztítás szándékával Németországot egyházellenesnek is akarják feltüntetni. A német birodalom költségvetése növekvő államsegélyekkel támogatta a két egyházat. Az 1933-ik évben 130 millió volt ez az államsegély; azóta évenként növekedett ez a hozzájárulás 170, illetve 250, 320, 400 és 1938-ban 500 millió márkára. Azonkívül a községi és tartományi segélyek összege is 80, illetve 400 millió. Aztán az egyházaknak 10 billiárd értékű vagyonuk is van 300 millió évi jövedelemmel. Amellett adókedvezményekben is részesülnek. Ha egynehány államellenes politikázó pappal szemben eljárások vannak folyamatban, az nem az egyházak ellen irányul, hanem olyan tények miatt, amilyenekért a nemzeti szocializmus több volt vezetője ellen is sokkal szigorúbban

eljárta. De az egypár eljárással szemben tény az, hogy tíz és tizezernyi pap szolgál egyháza üdvére és az állam iránti hűségben. Németország és Olaszország az egyház védelmére is sietett, mikor Spanyolországban a bolsevizmus ellen küzdött. A demokraták azonban hallgattak, mikor az orosz és a spanyol bolsevisták

egyházüldöző dühöngéseit kellett volna szóvá tenni. Németországban nem volt templombeszűrés, vagy az istentiszteletek megzavarása. Németország arra is kész, hogy amennyiben az egyházak úgy kívánják, az egyház és állam teljes szétválasztását vigye keresztül, amint ez Franciaországban és Amerikában van.

A külpolitikai kapcsolatok méltatása

Olaszország érdemei. — A németek együttthaladása az olaszokkal egy háború esetén is

A külpolitikai kérdések fejtegetése során rámutat Mussolini fasiszta mozgalmának jelentőségére, mely Európa egyik részét megővötte a bolsevizálódástól, míg Európa másik részén ugyanezt a feladatot teljesítette a nemzeti szocializmus zászlóbontása.

Németországnak és Olaszországnak Európában játszott közös szerepe összefogja ezt a két népet s a világnak tudnia kell, hogy bármi is történik, háború esetén Németország Olaszország mellett áll. Németország tudja, hogy mit jelentene az, ha egy nemzetközi hatalom megsemmisítené Olaszországot, látja a közeledő veszélyt és fagyos elszántsággal szemléli az eseményeket. Ez nem azt jelenti, hogy Németország háborút akarna, de szem előtt tartja más népek érdekeit és jogait. Fenyegetésektől nem riadnak vissza.

Japán összeomlása bolsevizálná Kelet-Ázsiát és a zsidókon kívül ezt senki sem kívánhatja.

Németországnak nincs területi követelése Franciaországgal vagy Angliával szemben, csak gyarmatait kéri vissza.

„Hiszek a hosszú békében!”

Ha Európában feszültség van, akkor ezt csak egyes lapok izgatása okozza. Mostanában már rádióon keresztül is folyik az izgatás, de ha nem hagyják abba, akkor Németország hasonló eszközökhöz nyúl. Ha Amerikában német-ellenes filmeket fognak gyártani, akkor Németország antiszemita-filmek gyártásába kezd s ezeknek a népszerűsége nem lehet két-

séges. Ha a nemzetközi zsidó sajtót sikerülne elhallgattatni, akkor a népek közötti ellentét is eltűnne.

— Nem hiszem, — mondotta Hitler, — hogy végül is sikerülne a zsidó propagandának győznie, mert hiszen állításából egy szó sem igaz. Csak a kétes elemek óhajtják a háborút, én azonban hiszek a hosszú békében.

Kapcsolatok Lengyelország, Magyarország, Jugoszlávia és Bulgária felé

Hitler hosszabban és melegen méltatta a lengyel-német egyezmény jelentőségét s a lengyelekkel való baráti kapcsolatot folytonos fejlődését. Magyarországról ezt mondotta:

— Magyarországgal a kipróbált barátság és a hagyományos nagybarátság kapcsol össze, mondotta. A német nép közreműködött a Magyarországgal történt szerencsétlenség jóvá tételében.

Aztán azt sorolta föl a kancellár, hogy Jugoszlávia, Románia és Bulgária felé is a birodalom gazdasági kapcsolatai folyton erősödnek s ezek mind a békés szomszédságok és a megbékélt határok érdekeit szolgálják.

Végül a kancellár a német törzsek ezredéves küzködéseire emlékezett vissza. E küzködések mélyén az a törekvés volt, hogy a német nép megkapja a maga egységét. „Hála a Mindenhatóknak, — mondotta a szónok, — hogy a mi nemzedékünk teljesíthette a nagy egységbe való eljutás küldetését.”

Szlovák-német baráti kör alakult Pozsonyban

Pozsonyból jelentik: Hétfőn tartotta alakuló gyűlését a pozsonyi Szlovák-Német Társaság.

Az alakuló gyűlésen több szlovák miniszter is részt vett. A társaság elnöke, Tuka Bélát, a szlovák népszabadság-mozgalom ismert vezéralakját választották. A jelenlevő Durcánszky miniszter is beszédet mondott a gyűlésen. Beszédében nagy jelentőséget tulajdonított annak, hogy a társaság éppen a német nemzeti szocializmus jubileumának napján alakul meg. Kifejtette, hogy a szlovák is mindig a bolsevizmus ellen küzdött.

Tuka ugyancsak nagy beszédben méltatta a társaság alakulásának jelentőségét. Köszönetet mondott továbbá Hitler vezérkancellárnak, amiért a müncheni beszédében kiemelte a szlovák népet az ismeretlenség homályából. Tuka köszönőszavait táviratilag tolmácsolta Hitlernek.

Növekvőben van a kolozsvári influenza járvány

Kolozsvárról jelenti saját tudósítónk: A városi tisztifőorvosi hivatalhoz beérkezett jelentések szerint az influenzajárvány növekvőben van. A város területéről egyre több megbetegedést jelentenek be az orvosok. Vlad Péter dr. városi tisztifőorvos nyilatkozata szerint bár a járvány terjedőben van, komoly aggodalomra nincsen ok, mert valamennyi megbetegedés enyhe lefolyású és halálos esetet sem fordult elő. A főorvos nagyjoku elővigyázatosságra inti a lakosságot, hogy a járvány továbbterjedésének gátját lehessen szabni.

A Salzburg mellett levő Saalfeldenben a napokban nyílt meg egy német-francia ifjusági tábor amelynek 63 francia és 35 német téli-sportot űző lakója van. Ez a kép is azt mutatja, hogy a fiatalok lelkesen pártolják a francia-német barátságot s ebben az öregebbek is

Tönkretette a székelyeket a hónélküli tél

Szaporodnak a lefoglalt ingó-vagyonok elsikkasztása miatt indított bűnperek. — Beszámoló a csikmegyei életről

Csikszereida. Saját tud. A Hargita alján lakó székely teljesen összeforrot, fenyves, bükkös, cserfa havasával: ezek szolgáltatják számára a kenyeret. Valóban igaz, hogy a székely kenyere nem a silány földből emberfeletti munkával kikényszerített gabona termés, hanem a havasi fa. Állatállománya mellett az épület, valamint a fűtés céljaira eladott fenyő- és bükkűzfából jön össze az adó, a lábbeli és a mindennapi élet szerény, szerény igényeit kielégítő boltbeli áru s nem utolsó sorban az adósságrendezői törvényben megállapított törlesztési részlet.

Sajnos azonban, az ideai szokatlanul enyhe tél, nem kedvezett a székelyeknek. Nem tudták megfelelő hó hiányában hazaszállítani az erdőből a kitermelt tűzifát, gőmbfát és így megcsappant a készpénz jövedelem. Pedig az adót talán soha sem hajtották be olyan szigorral, mint éppen most. Hiába emlegetik a székelyek a kedvezőtlen időjárást és ennek nyomában fellépett pénztelenséget: pereg a dob, esodálatosan szép székely szöttek, csergék, ágyneműk, fehérszőrű ruhák, székely ezermesterséggel művésziessé kifaragott szerszámok kerülnek árverés alá.

Az igazság kedvéért meg kell említenünk, hogy ezek az árverések nem igen sikerülnek. Bár a kincstár emberei a községek legforgalmasabb napjait: az országos és heti vásárokat használják fel az árverés megtartására, az eredmény a legtöbb esetben egyenlő a semmivel. A közös székely sors és egyforma életkörülmény, valamint a hasonló pénztelenség erősen kifejlesztette a közösségben a népi szolidaritást. Nem akadna székely ember, legalább a javából, aki ilyen árverésen elköttyavetyélt holmit megvásárolna.

Veszélyben az őszi vetés.

A hónélküli meleg időjárás nemcsak az erdőlést teszi lehetetlenné, hanem nagy kárral fenyegeti az őszi vetést is. Az őszi az ijesztő mértékben elszaporodott egér pusztította az elvetett magot. Most a megmaradt és kikelt gabonamagvetése hótakaró nélkül van. Ha hó nélkül nagy hidegek következnek be, a fagykár megsemmisíti az elégszép reményekre jogosító vetéseket.

Egyebekben aztán ugyancsak zajlik az élet. A gyergyószentmiklósi és csikszereidei törvényház méhkasként zsirog. Valósággal záporoznak az erdőkihágás miatt kirótt súlyos pénzbírságok. Ebben a tekintetben még nem tért észre a székely nép. Minden lelkiismeretfurdalás nélkül hordja a közös gazdálkodás céljait szolgáló közbirtokosság erdejéből a fát. Természetesen legtöbb hurokra kerül: az éber erdőpásztorkat nehézként kijátszani. Igaz, hogy szigorú erdővédelmi intézkedések is vannak. Az erdőtulajdonos saját tulajdonát képező erdejéből sem hozhat engedély nélkül fát. Az engedély megszerzése pedig körülményes. Az is biztatja a székelyeket, hogy majdnem évenként jótékony királyi kegyelem enyhíti az elzárás büntetését és szabadságvesztésre átváltoztatható pénzbüntetés terhére. A csikszereidei fogházban 1937-ben mintegy 568 székely töltött ki kisebb-nagyobb szabadságvesztés büntetést. Ezzel szemben, az egyévvél elelőtti királyi kegyelem miatt olyan sokan részesültek büntetés-pénz mérséklésben és szabadságvesztés elengedésében, hogy ez év január havában összeállított hivatalos statisztika szerint, 87 esetben került leülésre, 1938 évben erdőbüntetés.

A törvényszék leggyakoribb bűncselekménye: lefoglalt ingó-vagyon elsikkasztása. Mai napig, keserves tapasztalatok árán sem tanulta meg a székely, hogy a hatóságilag lefoglalt ingóságok fölött szabadon már nem rendelkezik. Hathónap és kétezer lei az a büntetés, amely ilyen bűncselekményért jár. Örvedetes jelenség, hogy a féktelen szeszfogyasztás csökkent. Ezt derék népnevelő papjaink, tanítóinkon kívül a kocsmák számának korlátozásának lehet köszönni. Ugyancsak megfelelő komolyságra és érettségre kezd vallani a szegénytelen bicskázások, emberölések csökkenése is. Az elmúlt évben csupán 17 esetet mutat fel a bűnügyi statisztika, amit a virtuos verekedések alkalmával előforduló könnyű, súlyos, halálhozó

testisértés, emberölés számlájára lehet írni, a megye 147 ezer lélekszámu embertömegéből. Megcsappant a magántulajdon elleni bűncselekmények száma is. Legtöbb ilyen természetű bűncselekményt átutazó, leépített, munkanélküli napszámos követ el.

Élénkül a faüzemek működése.

A fűrészüzemek eddig teljes üzemmel dolgoztak. Különösen a Gyimes völgyében került sok fa feldolgozásra és külföldre elszállításra. Gyergyóban is elég élénk volt a faüzemi élet. Most azonban több fűrészgár készül beszüntetni anyagihiányában üzemét. Továbbfolyik teljes erővel a kőhányák üze me is. Milliós hasznokat vágnak zsebre ókirályságheli vállalkozók a közbirtokosságtól potomáron bérelt, trachit és andezitben kiaknázatlanul gazdag Hargitai-területekről. A legtöbb bányaiüzem most raktárra dolgozik.

A legkitűnőbb utcák a Hargita bércei közül kerül ki. Igen nagy keresetet biztosít a szénapréslés is. A Székelyföld fű- és sarjuterme

bőséges volt a tavaly. Ennek lehet köszönni, hogy a marhaárak jelentősen estek. Alig akad székely gazda, akinek a fa helyett ne akadna egy-egy „terü” szénája, sarjuja. Ókirályságheli vállalkozók jól megfizetik az illatos, vitamindus Oltmenti szénát és sarjut. Aztán motorerőre szerelt préselőgéppel porciózzák, drótozzák össze és készítik ókirályságheli katonai ezredek részére való szállításra elő. A burgonyában is megfelelő forgalom van, azonban az árak nagyon alacsonyok voltak, most kezdettek emelkedni annyira, hogy keresni is tud valakit rajta a székely.

Ami a közművelődési viszonyokat illeti, a még mindig tartó gyűlekezési szabadság korlátozása miatt teljesen megvannak bénítva. A székely lakosság igaz, vezetőitől most várja, hogy részére a kormány új elgondolása szellemében megfelelő kulturális, gazdasági szabadságot biztosítson.

Politika természetesen nincs. A megye felegyelmzett lakossága nyugodtan és bizalommal arra az egyetlen utra, melyet hívatott vezetői mutatnak majd neki. A „Nemzeti Ujjászületés Pártja”-ba eddig minden hivatali és hatósági szervezet, intézmény személyzete belépett. Más tömegesebb belépésről egyelőre nincs hír.

Egyébként kidugta fejét az erdős hegyoldalakon a csilingelő hóvirág. Friss zölden hajtásnak indult a gyöngyvirág is... Pedig lehetetlen nem tudniok korai vesztükről. Közeledik Gyertyaszentelő Boldogasszony és nem lehetetlen, hogy a dörmögő macsó megfordul barlangjában a másik oldalára és feltartóztatatlanul elkövetkezik, ha csak néhány napra is a kemény csiki fagy.

ALBERT ISTVAN.

Mit csinált férje római távollétében Mrs. Chamberlain

— Készül a „Downing Street 10” története —

Londonból jelentik: Mialatt az angol lapok pontosan beszámoltak a római találkozó legapróbb mozzanatairól, London nem feledkezett meg egy magányos nőről sem. Ez a magas, szőke, sugárzóarcu uriaszony: a brit miniszterelnök felesége, ezekben a napokban tényleg nagyon elhagyatott lehetett. Köztudomású, milyen boldog házasságot él férjével, akinek nemcsak őrzője, hanem legbensőbb munkatársa is. Mrs. Chamberlain sokszor sajátkezüleg gépeli le férje fontosabb jegyzeteit, a pihenés óráiban Bachot vagy Beethovent zongorázik neki s mindenekelőtt diétás kosztjára ügyel fel. Nem is szokta meg, hogy férje több napig távol legyen tőle. Chamberlain eddig — a mostani római utól eltekintve, — csak őszi, godesbergi és müncheni „békemissziójára” indult el felesége nélkül.

A londoniak mindezt tudják. És mert érzelmesebb, mint minden angol és nincsen szebb eszmény kép számukra, mint az ilyen tökéletes házasság, csoportosan álldozáltak a miniszterelnökség Downing Street 10. alatti híres épülettömbje előtt, felnéztek az első eme-

let két kivilágított ablakára, köhésceltek a ködben, illedelmesen szájuk elé emelt tenyérrel — Londonban még a bámszokdók is illedelmesebbek, — majd odasúgták egymásnak:

— Mit csinálhat most Mrs. Chamberlain? Képzem, milyen hosszúak lehetnek neki ezek a napok!

Csakhogy Mrs. Chamberlain energikus, tevékeny asszony, aki nem tud tétlen maradni s így ezeket az „üres” napokat használta fel egy régóta halogatott munka megkezdésére. Amíg férje odakint, a nagyvilágban történelmet csinált, addig ő idehaza, a londoni ködben történelmet írt. Még pedig a Downing Street 10. alatti miniszterelnökségi palota történetét.

— Hihetetlen — mondogatta gyakran bizalmasának, hogy a Downing Street 10-nek nem volt meg eddig a maga történetírója... Pedig elég nevezetes dolog történt a falai között!

Ezt a hiányt most ő akarja pótolni. Szorgalmasan dolgozik, már elkészült könyvének részletes tervével. A kíváncsi riportereknek elárulta, hogy munkáját Lady Fitzroy-val, II. Károly leányával kezdi, aki a híres épület első lakója volt és végig megy összes „utódjain”.

— Black urral fogom végezni, hálából, mert olyan kedvesen fogadott, amikor idejöttem...

Black ur — a Downing Street 10. fekete macskája. Közismert nagyság, nemcsak a kerületben, mondhatni egész Angliában is. Legutóbb Dowerből egy névtelen ajándékozó egész lánányi friss halat küldött a részére...

Black ur bizalmára méltatta férjemet és engem — mondotta Mrs. Chamberlain egy újságírónak. Ezt meg akarom neki hálálni.

— Bocsnát, asszonyom — így az újságírók —, kedves férjéről is meg fog emlékezni a munkájában?... Utóvégre ő is a Downing Street 10. lakója.

— Ez tagadhatatlan — felelte mosolyogva a miniszterelnök felesége. — Majd gondolkodom, irjak-e valamit róla is...

Mrs. Chamberlain nagyon megfontolt asszony. Éppen olyan megfontolt, mint a férje.

DOHÁNYZIK?

Olvassa el feltétlenül!

Az erős dohányzás következményei

c. értékes munkát.

A tartalomjegyzékből: A dohányzás. A dohány, mint mérgező. A heveny nikotinmérgezés. Szédülés, nehéz légzés, szivvarok. Az idői nikotinmérgezés. A nikotin és vércukor. A gyermek és a dohányzás. A szem. A légzőszervek és a dohányzás. A dohányzás és a rák kérdése. Az emésztőszervek (gyomor, bél) és a dohányzás. A nő fajfenntartó értéke. Az idegrendszer és a dohányzás. Kéz- és fejremegés. Elmezavar, görcsök, fejfájás, álmatlanság. A dohányzás kozmetikai következményei. Az erős dohányzásról való leszokás vagy ennek mérséklése. Akaratkiféjtés. Az erős dohányzás artalmainak csökkentése stb. Irta dr. Somogyi Béla. Ára 35 let.

Cseh-Szlovákia eltávolítja a zsidó tisztviselőket

Prágából jelentik: A csehszlovák kormány valamennyi zsidó köztisztviselőhöz és alkalmazott-hoz felszólítást intézett, melyben arra utasítja őket, hogy azonnal menjenek szabadságra és adják be nyugdíjazás iránti kérésüket. Zsidónak tekintenek mindenkit, akinek szülei zsidó származásúak.

Harminc milliárd lei értékű a chilei földrengés miatti károsodás

Santiago de Chileből jelentik: Concepcion és Cillan városokban, melyeket mult héten az emlékeztető földrengés romba döntött, hétfőn újabb nagyerőjű földrengések voltak érezhetők. Az újabb földrengés a még éppen maradt házakból mindkét városban többet romba döntött. Hivatalos becsülés szerint a chilei földrengés eddigi kárai kb. egy és fél milliárd pezóra becsülhetők. Egy chilei pezó körülbelül 20 lei.)

Gafencu külügyminiszter Belgrádban

Nyilatkozott a Románia és Jugoszlávia azonos érdekeiről

Belgrádból jelentik: A „Vreme” című felhívató lapban Gafencu román külügyminiszter nyilatkozott közeli belgrádi utjáról.

— Nagy szerencsének érzem magam számára — mondotta Gafencu — hogy Belgrádba utazhatom, ahol hódolatokat kifejezésre juttathatom a király és régensherceg iránt és egyúttal személyesen megismerhetem Stojadinovic külügyminisztert is. Most különösen fontos a személyes érintkezés az egymással barátságban élő nemzetek között, és így elsősorban Románia és Jugoszlávia között. Ezt a két országot azonos érdekek kötik össze és ezért egyazon politikát kell folytatniuk.

Közyűlést tartott a nagyváradi nyugdíjasok egyesülete

Testületileg beléptek a Nemzeti Ujjászületés Frontjába

Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradi nyugdíjasok egyesülete kedden délben tartotta rendes évi közyűlését a Casa Naționalában. Dan Pompiliu az egyesület elnöke miután üdvözölte a megjelenteket beszámolt az egyesület elmúlt évi működéséről. A tagok nagy érdeklődéssel hallgatták végig az értékes jelentést, majd a kifejtett nagy munkájáért és önzetlen áldozatkészségéért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak meg a régi vezetőségnek. Tisztújítás következett volna, de a közyűlés résztvevői egyhangúlag a régi vezetőség mellett döntöttek. Sorsolással fölvetették a választmányba Catona Ambroziut, Pop Avramot és Marcu Ioant, míg az ellenőrzőbizottság tagjai közé Horgos Izidort, Fogas Miklóst, Grad Vazult és Biró Ferencet választották be.

A közyűlés ezután több határozatot hozott. Így egyhangúlag elhatározták, hogy az egyesület testületileg csatlakozik a Nemzeti Ujjászületés Frontjához. — Ezután hódoló táviratot küldöttek Ófelségének, a Pátriarcha-ministerelnöknek és úgyancsak táviratilag köszöntötték Schina Nicolaet a bucaresti nyugdíjgyűlés elnökét. A Nagyváradon működő másik nyugdíjgyűlés nevében dr. Gyöngyössi István elnök meglehangú levélben üdvözölte a társaság elnökét.

Dan Pompiliu elnök miután köszönetet mondott a vezetőség és a tagok közreműködéséért, segítségéért, majd a gyűlést bezárta.

Kézrekerültek a brassói öt-milliós betörés tettesei

Veszedelemes betörőbandát tett ártalmatlanná a fővárosi rendőrség. — Elfogták Judát, az alvilág egyik vezérét, aki nyomra vezette a rendőrséget

Az egész országra kiterjedő nagy bűnszövetkezetet tettek ártalmatlanná a bűnügyi hatóságok

Bucuresti. Saját tud. A fővárosi rendőrség az ország különböző városaiban letartóztatta annak a betörőbandának tagjait, amely január 6-án betört az OFA fakitermelő társasághoz s annak páncélszekrényéből öt millió leit lopott. A bucaresti rendőrség először Călărașban tartóztatott le egy Marin Anghelescu nevű, ismert betörőt, akit távollétében 10 évre ítélték el. különböző büntettekért és akit a tolvajvilágban csak Judának neveznek.

JUDA NYOMRAVEZETI A RENDŐRSÉGET

Rövid közelharc után tartóztatott le, amelyben revolverek is szerepeltek. Marin Anghelescu letartóztatása után, maribázzodva, részletes vallomást tett, amelynek adatai alapján Jasiban folytatta a rendőrség a munkát. Itt letartóztatott Spiridon Brațu rovtomultú egyént, aki 18 évi zsebmetszői tevékenység és ötévi börtön leülése után újabban betörésre adta fejét. Brațu feleségével együtt egy nőnél, Olga Saulnál talált adatok alapján tartóztatott le, akinél 91 ezer lei gyanús eredetű pénzt is talált a rendőrség.

Ugyancsak Jasiban elfogta a rendőrség M. Dascalu kántort, akinek irattékóráiban titkos okmányokat fedeztek fel, amelyek új nyomokra vezettek.

Letartóztatott ezek alapján Jasiban a kántor unokaöccsét, egy Kart nevű fiatalembert, aki a betörőbanda egyik tagjának szállást adott s közben barátijével, Annie Rogozával együtt 100.000 leit lopott tőle. A fiatalember édesanyját, egy volt ezredesné, a jasi Szent Spiridon Kórház felügyelőnőjét is őrizetbe vette a rendőrség.

A Jasiban szerzett adatok nyomán Chisenevben folytatták a rendőrközegek a munkát, az ottani rovtomultú Saraga-család táziai körében. Az egész családot bekísérték s a náluk talált levelezőlappal meg tudták az elsősorban keresett családtagokat. Sami Saraganak a címét, aki útlevélügyben Temesváron járt.

A hánsági fővárosban sikerült is elespíni őt.

SIELÉS HELETT A BÖRTÖNBE JUTOTT FLORICA FLORESCU

Közben a bucaresti rendőrközegek egy Jalomica-megyei faluban ráakadtak az egyik főgyanusítottakra. Florica Florescunak a nyomára és le is tartóztatott Ploestiben, amikor éppen pompás sportöltözetben a hegyekbe készült síelni.

Florica Florescu a múlt év végén biztosított alapján szabadult a tg-onnai fegyházból, de visszatért régi mesterségéhez.

Titkos táviratváltás a brassói betörők között

A rendőrség, befejezve a letartóztatásokat, tiszta képet szerzett arról, hogy miként történt a brassói betörés?

Hárman követték el: Sami Saraga, Spiridon Brațu és Florica Florescu. A három fiatalembert egy Dumitru Jidic nevű negyediktől szerezte a betörőszerszámokat, de aztán őt kihagyták a játékból. Kárpótlásért 100 ezer leit adtak neki. Jidic azonban nem volt megelégedve ezzel, az ószeggel és táviratozott a banda egyik tagjának:

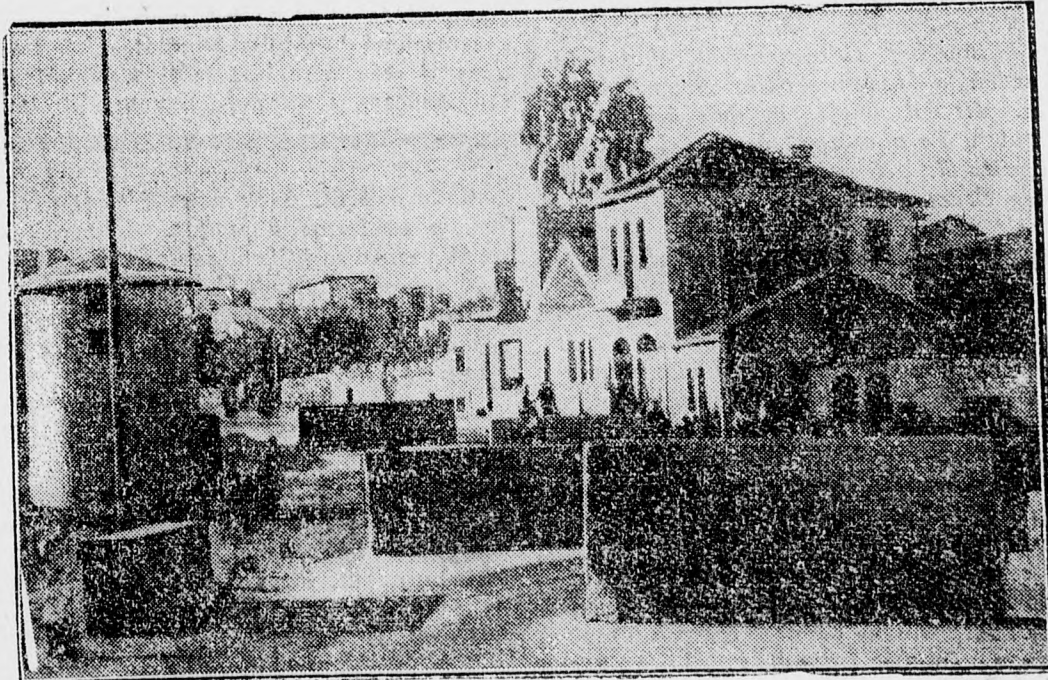
„Megmondom a mamának!”

Erre ezt a sürgönyt kapta válaszul:

„Sorsjegyed 100.000 leit nyert!”.

A pénzt Brațu vitte el neki, de nem állta meg, hogy 20.000 leit ne tartson meg belőle magának. A banda tagjai különböző helyeken őrizték a pénzt. Florica Florescu egy fővárosi bank safejében helyezte el a részét, elegánsan kiöltözködött és szépen lakott, de nagyobb becsületesség látszata kedvéért adós maradt a házbérrel.

A rendőrség országszerte 23 egyént tartóztatott le, akik részben tettesei voltak a nagyarányú brassói betörésnek, részben pedig valamilyen kapcsolatban álltak a betörőkkel. A sziguranca és a rendőrség most a rabolt pénz összeszedésével foglalkozik.

Jeruzsálemi utca — ahol betonbarrikádokat emeltek, a megismétlődő utcai harcok miatt

Polyák István:

Római levél

Lobogó mécssek
a Madonna della Pace előtt

Róma, január hó.

A peste, fame et bello — a dögvésztől, éhségtől és háborútól: ments meg Uram minket! Így imádkozik az Egyház és így imádkozik vele minden hívője. A háborútól ments meg Uram minket! Ha van őszinte kérés, ha van könyörgés, amibe a föld nyomorult férge egész szívét bele tudja mondani, akkor ez az. Nem arról van itt szó, hogy van-e jogos háboru, vagy nincs. Hogy kinek van joga megindítani és mikor elkerülhetetlen. Akárhogyan csúrik-csavarják ezt a kérdést, a háboru mindig rossz marad, mindig rettenetes csapásnak fog számítani. Ugy, ahogyan azt az Egyház könyörgése a mindenszentek litániájában megérezte, amikor a dögvész és éhínség mellé állítja.

Ha ez nem elég, megkérdezhetjük még az anyai szívet, a gyermeket, a hitvest, a jegyest. Megkérdezhetjük azokat, akik gyermekükért, szüleikért, hitvestársukért, jegyesükért aggódnak és remegnek. Vannak az életnél magasabb rendű értékek, amelyekért mosolygó arcú, felemelt fővel, határozott lépésekkel járnak a hadak útján és az otthonmaradtak könnye, remegés áldozattá nemesedik. Am az emberből soha nem fogják kiirtani a meggyőződést, hogy nem a háboru az egyedüli eszköz a vitás kérdések elintézésére, sőt éppen az az út, amelyet mindenképpen el kellene kerülni.

A spanyol háboru jelenlegi állása francia beavatkozás és ezzel egy szélesebb körű bonyodalom, talán európai, talán új világháboru veszedelmét vetette fel. Olaszországban mozgósítottak egy korosztályt. Nem mondhatjuk, hogy a közhangulat olyan nagyon ellenzi a háborut. Mindenütt háborus feszültségről beszélnek és háborus kijelentéseket tesznek.

A Santa Maria della Pace templom oszlopain pedig lobogó mécssek gyulnak ki. Nem tudjuk, ki gyújtotta meg ezeket a mécsket. Azt azonban tudjuk, hogy az aggódó, remegő szeretet lángjai lobogtak egész éjszaka a Béke Királynőjének temploma előtt. Aki pedig elhaladt a templom előtt, annak a szívéből önkéntelenül is feltört az ősi könyörgés: éhségtől, dögvésztől és háborútól ments meg Uram minket!

A rikkancsok hangos rikoltozással kínálják a szenzációt: richiamo alle armi — fegyverbehívás, mozgósítás. Az emberek megremegnek. Nem, mintha már a kész veszedelem szakadt volna rájuk. Hiszen néhány tizezerrel van szó az egész országban. Inkább az ismeretlen, titokzatos, váratlanul fenyegető veszély súlyos árnyai neheznek a szívekre. Ez a nyomottság menedéket, kiutat keres a tehetetlenség bilincseiből. Oda menekül, ahol neki is lehet szava, a Madonna della Pace lobogó mécsseihez. Itt jól megfér egymás mellett a „legyen meg a Te akaratod” és az ősi könyörgés, „dögvésztől, éhínségtől és háborútól ments meg Uram minket!”

Zenei pillanatképvételek

Már az is jellemző, hogy a nagy hangversenyek délután vannak öt óra körül. Tehát nem flört, nem ruhabemutató, hanem hangverseny. 3—4 ezer hallgatóval. Hallgatóval, a szó igazi értelmében. Mert csend van, áhitatos csend. Szomjasan isszák be a hangokat, a melódiákat. A karmester, a zenekar, a közönség csodálatos egységbe forr össze a melódiák varázshatása alatt.

Erre természetesen csak a komoly, művészi zene képes. Nem is tűrik meg a léhaságot. Még udvariasságból sem. A Fährer látogatása idején a németek Olympia-indulóját akarták az olasz közönség jóindulatába csempészni. Nem sikerült. Kifütyülték. Minden mellék-

Betörők foszlogattak
a kolozsvári svájci konzul lakásán

Rövid nyomozás után elfogták a tettest

Kolozsvár. Saját tud. Alig néhány nappal ezelőtt számoltunk be arról, hogy Kolozsváron veszedelmes módon elszaporodtak a betörések száma. A legutóbbi nap folyamán az eddig ismeretlen tettesek behatoltak Chapuis Louis egyetemi tanár, svájci konzul lakására, ahonnan 110 ezer lei értékű ékszert raboltak el. Ugyancsak betörők jártak V. Mária, Lunga utca 42. szám alatti lakásán is, ahonnan 30 ezer lei értékű képviselő tár-

gyakat vittek magukkal. A tisztviselő kára annál érzékenyebb, mert alig pár héttel ezelőtt már egy izben kirabolták és akkor 22 ezer leiet vitték el a vakmerő betörők. — Lapunk zártakor érkezett jelentés szerint a kolozsvári rendőrségnek sikerült a svájci konzul Grigorescu út 4. szám alatti villájában elkövetett betörés tettesét letartóztatni, nevét azonban egyelőre a nyomozás érdekében nem közlik a nyilvánossággal.

Harc a homok és a szárazság ellen

Az éghajlat-változás
óriási földterületeket tett
pusztasággá Afrikában

Kiszáradás előtt a Csád-tó. — Közép-Afrikát is veszély fenyegeti.

Amikor a beteg kontinensről beszélünk, kivételesen nem Európáról van szó. Afrika az a világrész, amelyben az aszályhullám a kontinens déli részeiből rohamosan terjed Közép-afrika felé s ha ezt a területet átlépi, akkor az északi sivatagos területeken még gyorsabban fog tovább terjedni.

Az Észak-Afrikában levő hatalmas sivatagok koránt sem olyan kopárak, mint ahogy a közhit elképzeli. A Szaharában vannak nagy sztenne-jellegű területek is, amelyen szegényes vegetáció tenyészik, sőt kisebb patakok is találhatóak. Az afrikai szárazsági hullámot hatalmas homokviharok kísérik, amelyek Közép-amerikai nyugati partvidékein is pusztítanak. Ott azonban a katasztrófát az erdőségek kiirtása okozta.

Afrikában a civilizáció sokkal kisebb mértékben vált a szárazság katasztrófa okozójává.

Az afrikai kontinenset éghajlat-változás érte.

Oranje szabadállam területén, Transvaalban és a Fokváros közvetlen közelében több ezer négyzetkilométernyi termékeny mezőség vált immár pusztasággá. A Beszütő-földön a benőtt lakosság állatai már alig találhatnak élelemre.

A kiszáradási folyamat legfenyegetőbb szimptomája a Csád-tó kiszáradása.

amelyért sokat támadták méltatlannak a francia gyarmatiévi minisztériumot. A tudomány ugyanis még nem birt pontos választ adni az elsivatagosodás okaira. Erves felfogások sze-

rint Afrika — különösen a déli része — évszázadok óta kiszáradási periódusban él és ez a kiszáradási folyamat most jutott túl a mélypontra.

Évszázadokra volt szükség, hogy ezt a kiszáradási folyamatot egyáltalán észrevegyék. Mindig kevesebb csapadék esett és csak igen lassan következett be az ugynevezett klímaváltozás, amely azután katasztrófálissá tette az aszályt. Az idők folyamán a tavak és a folyók vízmagassága is fokozatosan csökkent egészen addig a fokig, amíg már nem volt elegendő a növényi élet táplálására.

A tegnap még termékeny mezőségek helyén óriási sivatagok keletkeztek és

az elsivatagosodási folyamat egyre gyorsabban terjed most már Közép-afrika irányában is.

Az angol és francia tudomány már felvette a harcot ezzel a természeti tüneménnyel szemben és mesterséges öntözéssel akarják megoldani ezt a fontos gyarmati problémát.

Különösen a Beszütő-föld kormánya foglalkozik tervszerűen vízmentési kísérletekkel. Országszerte gátakat építenek a leömlő esővíz felfogására, hogy azt a patakok és folyók medrébe tereljék. A folyómedrek, amelyek eddig az év háromnegyed részében szárazak voltak, lassan ismét megtelnek vízzel és a folyók partján ismét vegetáció fakad. Ugyanez a finomra szitált futóhomokot is sikerült sok helyen megkötni és így remélhető, hogy az emberi tudomány nem lesz tehetetlen a természet legnagyobb csapásával szem-

gondolat nélkül. Csak azért, mert felületes. Nem a modernsége miatt. Hiszen például Bartók minden ízében modern muzsikáját nagyon szeretik. Olyan hangversenyen, amelynek műsorán Mascagni, Puccini, Mozart neve szerepelt, Bartók „Celeste”-je kapta a legtöbb tapsot.

A hangversenyterem pedig mindig zsúfolt, akár Mascagni áll a karmesteri emelvényen, akár fiatalabb erők.

A térszenék zenekarait bátran hangverseny-pódiumra lehetne állítani és a közönséget is. Egyszer hallottam Strauss-keringőt, vagy Lehár-muzsikát. Egyébként csak komoly, nehéz zene van a műsoron. Egyszerűen azért, mert csak ezt szeretik.

Ezernyi tömeg áll a Monte Pinció zene-pavillonja körül. A repülő zenekara hangversenyez. Grieg, Puccini, Rossini, Bizet van a

műsoron. A templomban sem viselkedhetnének összeszedettebben, mint itt. A zenekar kitünő. A karmester igazi olasz temperamentummal dirigál. Mellette közbaka áll. Valósággal felkiált örömben, amikor a mutatótáblára Puccini neve kerül. Reám néz és azt mondja: Puccini! Mosolygok rá és visszafelelem: Puccini! Csak ennyi és úgy érzem, hogy közelebb férköztünk egymás lelkéhez.

Hogy a zene nevel, az biztos. Miben és mennyiben? Ez az imponderabilis titokzatos világába tartozik. Talán abban nyilvánul meg, hogy a soffőr mosolygva áll meg a járókelő előtt és udvariasan vár, míg elhalad. Talán abban, hogy elég egy szó és már kész a mosoly, a barátság.

A karmesterek pedig nagyon népszerű emberek. Népszerűbbek, mint a labdarúgó csillagok. Pedig ez itt is nagy szó.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

POSTAZSOLÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450 negyedévre 225, egy hóra 75 lel.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037

Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Kisebb felhőátvonulások, néhány helyen eső vagy hó, éjjeli fagy.

Zürichi zárlat, Párizs 11.70 fől, London 20.72, Newyork 442 ötnyolcad, Brüsszel 74.90, Milánó 23.29, Amszterdam 239.20, Prága 15.15, Varsó 83.65, Belgrád 10, Bucuresti 340.

FELHÍVÁS A NÉPKISEBBSÉGI UJSÁGÍRÓK SZERVEZETÉNEK TAGJAIHOZ! A Népkisebbségi Ujságírók szervezetének nagyvárad elnöki tanácsa elhatározta, hogy testületileg vonul föl a Nemzeti Újjászülési Frontba való jelentkezésre. Ennek a határozatnak értelmében felkérem szervezetünk nagyvárad csoportjának összes tagjait, hogy szerdán, február 1-én, pontosan déli háromnegyed 12 órakor a városháza I. emeletén, a polgármesteri szoba előtt megjelenni sziveskedjenek. Igazolás végett mindenki hozza magával állampolgársági igazolványát, eredetiben vagy másolatban.

ADATOK SZÉKELYUDVARHELY VÁROS MÚLT ÉVI ANYAKÖNYVEIBŐL. Saját tud. Székelyudvarhelyen a múlt év folyamán 178 születési és 158 halálesetet könyvelték. Tehát a népesség 20 lélekszámmal szaporodott. Polgári házasságkötés 65 esetben történt.

A nagyvárad bűntető tábla mond ítéletet a szatmári kereskedelmi iskolánál felfedezett sikkasztás ügyében. Szatmár. Saját tud. A szatmári törvényszék második számú vizsgálóbíróháza hétfőn délelőtt adta ki vádhatározatát a kereskedelmi iskolánál felfedezett sikkasztások ügyében. A vádhatározat a letartóztatásban levő Apateanu Dumitru igazgatót, az intézet volt vezetőjét, sikkasztással és hűtlen kezeléssel vádolja. A vizsgálóbíró nem teljesítette Apateanu szabadlábra helyezését kérelmét, így a volt igazgató letartóztatásban marad. Az ügy a nagyvárad bűntető tábla elé kerül.

MEGHALT YEATS. A NOBEL-DIJAS ÍR KÖLTŐ. Párizsból jelentik: William Butler Yeats az 1923-ban irodalmi Nobel-díjjal kitüntetett világhírű író költő és író. Mantonban meghalt. Yeats hetvennégy éves volt. Yeats Dublinban nevelkedett és hamarosan a kelta nemzeti irodalmi mozgalom élére került. Lady Gregoryval Dublinban megalakította az író nemzeti színházat, ahol első darabját 1892-ben nagy sikerrel adták elő. Igen sok író tárgyú darabot írt. Több költeménykötete és kritikai munkája is megjelent.

A személyazonossági igazolványok kiállítására Nagyváradon. A személyazonossági igazolványokért való jelentkezések sorrendje: B betűsök január 31 és február 4 között. C—D betűsök február 6 és 9-ike között. E—F betűsök február 10 és 15 között.

Három betörés volt egyetlen éjszaka Kézdivásárhelyen. Saját tud. Szombatról-vasárnapra virradó éjszaka Kézdivásárhely három különböző városrészében három lakást, illetve üzletet fosztottak ki. A betörők vakmerő módon előbb özv Mihály Adámné Hora-utcai lakásába hatoltak be az ablakon át és felgyújtva a villanyt nyugodtan munkához láttak. A házbéliek, akik a lakás egy másik részén rádiót hallgattak, később figyelmeztettek a szokatlan világoosságra, zajt csaptak, mire a betörők elmenekültek. A lakásból több értékes ruhaneműt vittek el. Kevesebb ezután minden valószínűség szerint ugyanez a banda a barompiacon Rákossai István vendéglőjébe tört be, ahonnan értékes butélias borokat vittek el. Zavartalan munkájukon felbátorodva, a város u. n. Kanta negyedébe látogattak és Muzsnay Domokos vegyeskereskedését törték fel, ahol egy új borkabátot, fűszert, dohányt és más árukat csomagoltak össze, de megriadva valamitől, az összes csomagolt dolgok egy részét hátrahagyták, sőt még a Rákossitól rabolt borból is otthagytva néhány üveggel elmenekültek. Muzsnaynál hat hét óta ez a második betörés volt. A város lakossága érthető izgalommal tárgyalja a sűrűn ismétlődő betöréseket, amelyeknek tetteseit még nem fogták el.

VAKMERŐ RABLÓTÁMADÁS SZATMÁRON. Saját tudósítónktól. Az elmúlt éjszaka páratlan vakmerőséggel végrehajtott rablótámadás történt a Chendi-utcában. Szigeti József vasuti nyugdíjas éjjel 12 óra tájban hazafelé tartott. Az utcán két fiatalember szegődött melléje. Azt mondták, hogy egy irányban mennek, hát beszéljessenek, hogy ne unják a hosszú utat. Amikor azonban a Chendi-utca egyik sötétebb részébe értek, a két ismeretlen megragadta az idős Szigeti, bedobták az utcséji árokba és elszedték kilencezer lelt tartalmazó pénztárcáját. A rendőrség másnap reggel elfogott két fiatalembert, akiket a rablótámadással gyanúsítanak.

MEGHALT SIMON LÁSZLÓ, DICSŐSZENTMÁRTONI LAPSZERKESZTŐ. Simon László 39 éves dicsőszentmártoni hírlapíró, a „Dicsői Lapok” szerkesztője egyévi súlyos betegeskedés után fehérvérűségben meghalt. Simon László élete delén ragadta el a halál, sem az orvosi tudomány, sem hozzátartozói önfeláldozása nem tudta megmenteni az életnek. A fiatalon elhunyt hírlapíró a magyar kultúra harcosa volt. Egyik agilis alapítója volt a dicsőszentmártoni „Gloria” városi dalkörnek és a dicsőszentmártoni temetkezési egyesület megalakulása is az ő nevéhez fűződik. Temetése szombaton délután három órakor ment végbe, az egész város társadalmának osztatlan részvétele mellett.

Vesztekutya garázdálkodása. Temesvárról jelentik: A városi technikai hivatalnak közüzőiben két kislány tartózkodott, Gordeanu Mária és Carung Viorica. A két leánykát egy habzó száju eb támadta meg és úgy a 14 éves Carung Vioricát, mint a 12 esztendőes Gordeanu Máriát megsebesítette. Miután az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a kutya veszett volt, a két leányt a kolozsvári Pasteur-intézetbe szállították.

Katonai jelentkezések Nagyváradon. Tartalékos tisztek a következő sorrendben jelentkeznek: K betűsök február 1-én. M betűsök február 3, 4, 6-án. N betűsök február 7—8-án. O betűsök február 10-én. P, Q betűsök február 10, 11 és 13-án. — Legénységi állományban levő tartalékosok jelentkezése: Február 1-én az 1926. évfolyambeliek N-től Z-ig. Február 3-án az 1925. évfolyambeliek A-tól M-ig. Február 4-én az 1925. évfolyambeliek N-től Z-ig. Február 6-án az 1924. évfolyambeliek A—Z-ig.

Kolozsvár népmozgalmi adatai. Kolozsvár. Saját tud. Kolozsvár város anyakönyvi hivatala most összegezte a december havi népmozgalmi adatokat. Ezerint az elmúlt év utolsó hónapjában Kolozsváron 174 születést jelentettek be, ebből román nemzetiségű volt 81, magyar 69, zsidó 20, német 1. A születések felekezeti megoszlása így alakult: 21 ortodox, 59 görög katolikus, 26 római katolikus, 39 református, 3 luteránus, 4 unitárius, 20 izraelita, 2 más felekezeti. Elhalálozott 167 lélek, azaz 67 román, 71 magyar, 16 zsidó, 5 német, 8 más nemzetiségű. Felekezeti szerint: 27 ortodox, 39 görög katolikus, 36 római katolikus, 37 református, 5 luteránus, 2 unitárius, 16 izraelita, 5 más vallású. Házasságot kötött 134 pár. Román férfi 30 esetben román, 13 esetben magyar, 1 esetben német lánnyal kötött házasságot. Magyar férfi 1 román, 56 magyar, 3 zsidó, 1 német nővel és zsidó férfi egy magyar, illetve 19 zsidó lánnyal kötött frigyét.

Ne késsen előfizetése megújításával és résztvesz ajándékozási akciónkban

Ajándékozási akciónk országsszerte nagy érdeklődést váltott ki s már is igen sok levél érkezik lapunkhoz, amelyben előfizetőink örvendezve fogadják akciónkat, amelyet az alábbiakban ismertetünk:

I. CSOPORT:

Azok az előfizetők, akik folyó év február hó 20-ig EGY EGÉSZ ÉVRE előre, vagyis 1939. évre kiegyenlítik az előfizetési díjukat, résztvesznek teljesen díjlanul alábbi nyereemények kisorsolásában:

1. Egy 6 személyes valódi ezüst dessert készlet.
 2. Egyhetes nyaralás a Gyilkos-tónál.
 3. Egy fényképezőgép.
 4. Előfizetés a „Magyar Lapok”-ra egy teljes évre (1940. évre).
 5. 1000 lel értékben könyvek tetszés szerinti választásában (a könyvek jegyzékét annakidején kiküldjük).
- Ezenfelül 10 előfizető között szétosztunk 1—1 regényt.

II. CSOPORT:

Akik február 20-ig az 1939. évi ELSŐ FELÉVI díjukat egyenlítik ki. Az alábbi nyereeménytár-

Tiltott kártyajátékért feljelentették egy község egész intelligenciáját. Csikszereeda. Saját tud. Tiltott kártyajáték miatt jelentette fel a csendőrség Ghimes-Faget község majdnem egész intelligenciáját: Bujor Teodor igazgatótanító, Ciurdea Constantin tanító és Ciesoiu Ioan ugyancsak tanító, valamint Bermann Mihály magántisztviselő özv. Klein Józsefné kocsmájában nagyobb pénzösszegekben kártyáztak. Az ügyészség utaeította a csendőrséget, hogy részletes jelentést terjesszen elő az ügyben.

Kiutalták a kolozsvári 130 szegény család téli-segélyét. Kolozsvár. Saját tud. Jelentettük annakidején, hogy a városi tanács megkezdte a kolozsvári munkanélküliek felségélyezésére előirányzott 200 ezer leles kormánysegély kiutalását. Ennek során a bizottság összesen 130 családot tartott segélyreszorulóknak és ezek számára már ki is adták a fát, huztet, babot és zsirnakvalót, amit a segélyezettek igen nagy örömmel vettek át. Tekintve, hogy az előirányzott összeg ezzel a segélyezéssel még nem merült ki, a támogatásra jelentkezetteket februárban is támogatni fogják.

Magyarországon is bevezetik a jobbrahajtási rendszert. Budapestről jelentik: Magyarországon kívül egész Európában csak egy-két állam van, ahol a közlekedés terén a balraahajtási rendszer uralkodik. Az utóbbi időkben sűrűn került napirendre ez a kérdés és az autóstársadalom épügy, mint az illetékes rendészeti hatóságok beható tanulmányozásokat folytattak a hajtási irány megváltoztatására. Ebben az aránylag könnyűnek látszó problémában nagyon nehéz a megegyezés. Különböző érveket sorolnak fel a ma fennálló rendszer mellett és azzal szemben, mindazonáltal kezdik belátni, hogy Magyarország nem helyezkedhet sokáig szembe az általános európai hajtási renddel. Az illetékes hatóságok most újra foglalkoznak ezzel az ügygel és már a közeljövőben döntés is történik a jobbrahajtásra való áttérés érdekében. Nehézségeket csak a villamosvágányok váltóinak átépítése okoz, de a tavasszal az átépítési munkálatokat megkezdik.

Légvédelmi bemutató a kolozsvári vasútállomáson. Kolozsvárról jelentik: Nagyszabású légvédelmi gyakorlatok zajlottak le a kolozsvári vasúti állomáson. A gyakorlatban a kolozsvári vasúti alkalmazottakon kívül a katonai előképzésben részesülő ifjak és a rendőrség emberei is résztvettek. A nemzeti légvédelmi hivatal ebből az alkalomból három különleges vasúti kocsit küldött Bucurestiből Kolozsvárra. Az egyik kocsiiban valóóságos légvédelmi kiállítás volt. A kiállítás anyagából a megjelentek megtudhatták, hogy miként védekezhetnek a gáztámadások ellen, láthatnak különféle gázálarokat viselő bábukat. Egy másik figura a bört megáradó gázok elleni azbesztruhát viselte. A kópek egész sorozata mutatata be a különböző gázoknak az emberi szervezetre gyakorolt borzalmas hatását. A második vasúti kocsiiban gázmaszkok voltak, amelyeket kiosztottak a vasutasok között. A vasutasok felöltöttek a gázálarcot és egymásután bementek a harmadik vagonba, amely a légiháboruban leggyakoribban használt gázzal, a szemgyulladást okozó mustárgázzal volt telítve. A gázálarok hatásosaknak bizonyultak. A vasutasok negyedóra bentartózkodás után sem éreztek semmi rosszullétet. Csak amikor kimentek a friss levegőre és letették a gázálarokat, éreztek kisebb fejfájást.

gyak kisorsolásában vesznek részt:

1. Egy perzsa szőnyeg.
 2. Egyhetes nyaralás Füspölküfördön.
 3. Egy női- vagy férfi karóra, esetleg zsebóra.
 4. Egy félévi ingyenes küldése a „Magyar Lapok”-nak 1939. második félévben.
 5. Gyönyörű kivitelű Eucharisztikus Kongresszusi Album.
- Ezenfelül 10 előfizető között szétosztunk 1—1 regényt.

III-IK CSOPORT:

Azok között, akik 1939. február 20-ig bezárólag teljes egészében rendezték az előfizetési díjukat, azaz hátralékban nincsenek. (Ide tartoznak a most jelentkező új előfizetők is, akik legalább háromhavi díjat lenni időpontig kiegyenlítették!) Az alábbi nyereeménytárgyak kisorsolásában vesznek részt:

1. Egy uti necesaire.
2. Egy álló asztali óra.
3. 500 lel értékben könyvek tetszés szerint listát megküldjük).
4. Egy villanylámpa (amennyiben a nyerő fahelyen lakna, ahol villany nincsen, ez esetben petroleumfűzővel cseréljünk azt fel).
5. Egy csinos töltőtoll.

Fejszecsapásokkal lefejezte úrnőjét egy szolga

A vidám vacsoráról a halálba ment Eugenia Popescu asszony. — A constantai hadkiegészítőparancsnokság volt parancsnokának felesége az áldozat

Bucuresti. Saját tud. Eugenia Popescu asszonyt, Jon Popescu nyugalmazott ezredesnek, a constantai hadkiegészítő parancsnokság volt parancsnokának a feleségét, lakásuk pincéjében fejszecsapásokkal megölte Pavel Ticu nevű szolgájuk, aki a tett elkövetése után eltűnt. A lefejezett és egyébként is borzalmasan megcsontított holttestre maga az ezredes talált rá a pincében. Rögtön jelentést tett a rendőrségen és azután a nyomozó közegek előtt a következő részleteket mesélte el:

— Ebédre volt hiva egy családhoz a feleségével együtt és ebéd közben említést tett arról, hogy otthon a pincéjében néhány palack óbor különlegességet őriz. A társaság meg akarta izlelni ezt a bort és az ezredes vállalkozott arra, hogy hoz belőle kóstolót és hazasietett.

— Minthogy azonban hiába várták visszatérését, az ezredes utána ment. Az udvaron szembe jött vele szolgájuk, akit nemrég vettek fel, a hivatalos helyszerzőiroda útján. A szolga az ezredes érdeklődésére azt felelte, hogy úrnője néhány perccel azelőtt ment el, csodálkozik, hogy nem

találkoztak.

Az ezredes ekkor egy véres fejszét vett észre az udvaron, mire a szolga azt a magyarázatot adta, hogy a szomszéd kérte meg egy pulyka levágására.

Erre az ezredes mit sem sejtve a szörnyű gyilkosságról, visszatért a társasághoz, de nem találván ott a feleségét, újra visszasietett lakásához és ekkor

a pincében, a földön elterülve, vértócsában találta meg feleségét, akinek le volt vágva a feje és mellkasát is több fejszecsapás szakította be.

Könnnyű volt megállapítani, hogy az áldozat rettentő tusát vívott a gyilkos szolgával. A küzdelem még fent, a lakásban kezdődött, amelynek egyik szobája teljesen fel volt dúlva és vérvonkokat is mutatott. A tettes 30 éves és a szebenmegyei Closcából származik.

Minthogy a házból, az eddigi megállapítások szerint, semmi értékű tárgy sem tűnt el, a büntető indoka ismeretlen.

Revolveres merényletet követett el haragosa ellen egy bánati legény. Lugosi jelentés szerint: A Lugos—Lippa közötti országuton rálőttek Petcu Tarcasie huszonnyéves legényre, aki lóháton igyekezett hazafelé. A legényt a fegyvergővő a mellén sebsítette meg és súlyos sebet ejtett rajta. A csendőrség hamarosan kinyomozta, hogy a revolveres merényletet Petcu régi haragosa Blaj Dionisie, rakittai legény követte el. Blaj kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy jogos önvédelemből lőtt haragosára, aki lóháton üldözte és halállal fenyegette meg. A lövöldöző legényt letartóztatták, a súlyosan sebesült Petcut pedig be szállították a lugosi kórházba.

TÜDŐSZANATÓRIUMMÁ ALAKITANAK AT EGY PALLAVICINI-KASTÉLYT. Budapestről jelentik: Kisgyesenyi Szabó Lajos kormányfőtanácsos, volt dombóvári bankelnöknek tulajdonát képező mosdosi Pallavicini-kastélyt Somogy vármegye meg akarja vásárolni, hogy ott tüdőszanatóriumot létesítsen. A fenyegek közt fekvő hatalmas kastélyt megtekintette dr. Tomcsik József miniszteri tanácsos és Petrányi Győző egyetemi tanár, akik erre a célra megfelelőknek találták.

Tűz pusztított egy szatmármegyei községben Saját tudósítónktól. A kéményből kipattant szikra az elmúlt éjszaka felgyújtotta Somesan Mihály földműves lakóházát. A felcsapó lángokra fellármázták az egész falut, csak Somesanék nem tudtak a tüzről. Az elősiető szomszédok verték fel őket és mentették ki a lángban álló házból. Az épületről a tűz átterjedt a 25 méter hosszú csűrre, amelyben rengeteg széna és gazdasági felszerelés volt felhalmozva. A ház és a csűr a lángok martaléka lett. A gazdálkodó kára meghaladja a 100 ezer lejt.

TERMÉNYÁRAK NAGYVÁRADON. Búza 420, árpa 420—430, rozs 310—320, zab 440—450, tengeri 340—350. Az irányzat egyébként szilárd.

Csikmegyei rövid hírek. Saját tud. Erőss József csikjenőfalvi gazdálkodó 1937 július 25-én öszeveszett Kozma Ágoston odaváló gazdálkodóval. A veszekedés verekedéssé fajult és Kozma a kapott sérüléseibe behalt. A törvényszék halálra okozó súlyos testlése miatt Erőss Józsefet egyévi fogságra ítélte. — Găina Ioan gyergyóbékási kereskedő üzletében éjszaka betörők jártak. Jelentékeny árun kívül ötezer lei készpénzt is elvittek. A tettesek után nyomoz a csendőrség. — Szabó Károly és Kelemen Béla csikcsicsói gazdálkodók feljelentették Turta Dumitru és Moldoveanu Lazar madfalvi fakereskedőket, hogy az ő tulajdonukat képező mintegy ötven darab fájukat kitermelték és üzemükben feldolgozták. Az eljárás megindult.

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: PÁRIZSI NÁSZUT.
APOLLÓ: MALTAI HÁZ.
CORSO: ULTIMATUM.

Tiltott műtétért egyévi fogságra ítélték egy szülésznt. Csikszereada. Saját tud. Özv. Mihály Istvánné csikbánfalvi szülésznt ezelőtt három évvel tiltott műtétet hajtott végre Kercsó Erzsébeten. A műtét következtében vérmérgezés lépett fel és a fiatalasszony behalt. A törvényszék a szülésznt egyévi fogsággal sújtotta és természetesen megfosztotta hábai oklevelétől is.

MAGYAR SZINTÁRSULAT VENDÉGSZEREPLÉSE SZATMÁRON. Saját tud. Mihályi Károly szinigazgató engedélyt kapott arra, hogy társulatával négy napon keresztül előadásokat tartson a városi színházban. A társulat pénteken este kezdi meg vendégszereplését, amelyet a magyar lakosság körében igen nagy érdeklődés előz meg.

Szigorítják Bucurestiben az árak kiírásának ellenőrzését. Bucurestiből jelentik: A főváros polgármesteri hivatala tudomására hozta a kereskedőknek, hogy az üzérkedés megakadályozásáról szóló törvény ötödik és hatodik szakaszai alapján a legszigorúbban fogják ellenőrizni az árak kiírását egy a kirakatokban, mint benn az üzletben. Az ármejelöléseket úgy a kirakatban, mint magában az üzletben úgy kell alkalmazni, hogy az azonnal észrevehető legyen. A rendelkezés végrehajtását szigorúan ellenőrzik, azokat, akik nem alkalmazkodnak az előírásokhoz megbüntetik.

30 év óta először született egészséges jegesmedve-boc a stockholmi állatkertben. A „Hófehérkének” nevezett kis jegesmedve nagy népszerűségnek örvend az állatkert látogatói között.

BEKULDOTT HIREK

A Kat. Népszövetség színvonalas előadása Csikszentgyörgyön

Csikszereada. Saját tud. A Katolikus Népszövetség csikszentgyörgyi tagozata, hosszú idő óta első vallásos műsoros délutánját vasárnap tartotta meg háromtízesi népházában. A zsufolásig megtelt népházban ott volt nemcsak a nagyközönség nemcsak valamennyi jóra való lakója, hanem a környék falvainak vezetősége is.

Incze Domokos főesperes, megnyitó beszédében ismertette az előadás és összejövetel célját. Utána igen nagy hatással szavalt el Czikó Juliska Szalay Mátyás: „Megállt a székely csillag” c. szép költeményét. Ifj. Bors Lajos székely legény esáját írást olvasta fel a hallgatóságnak, becsületességre, összetartásra, hit- és fajhűségre buzdítva őket. Szünni nem akaró tapsal jutalmazta a közönség György Manci csikszentmártoni tanítónének. Hodor András kísérete mellett előadott pompás székely nótáit. Az előadás egyik kimagasló pontja volt dr. Kovács Károly csikszereadi ügyvédnek, az Egyházmegyei Tanács tagjának és a közéleti közbirtokosság ügyészenek előadását a katolikus akcióról, a katolikus öntudatról és a becsület szentségéről. A nagyhatású beszéd maradandó nyomokat hagyott a hallgatóság tagjai lelkében. Simó Ferenc magántisztviselő szavalt ezután igen nagy sikerrel. Szalay Mátyás: Megy a székely című kitűnő verse ezúttal is megtette a hatást. Csedő István Orbán Baláznak, a nagy székelynek emléket idéte őszinte, keresetlen, de tartalmas felolvasásban. Majd Pósa Lajosnak, „A szeretet” című versét szavalt hibátlanul ifj. Bors György. A férfiak Szász Zoltán kántortartó be-tanításában és vezényletével Kodály Zoltán „Székely keservesét” adta elő tomboló sikerrel. Szerepelt szavalókórus is, amely Márton György vezényletével frenetikus sikerrel adta elő Sik Sándor: Rohanunk és Reményik Sándor: Az ige című verseit. Nagy Antal csikszentmártoni esperes-pébános az Istenhírről, a székely katolicizmus nagy-szerűségéről tartott magasszarnyalású, igen mely benyomást kelto beszédet. Utána a férfiak kívánatra megismételte a Székely keservesét majd az ünnepély Incze Domokos főesperes zérószavai-val véget ért.

A magas színvonalu kulturdélután megrendezésének egyik legteljesebb tagja Prohászka Gyula segédlelkész volt.

Az Udvarhely-Szombatfalvi Ifjusági Dalkör ünnepe

Székelyudvarhely. Saját tud. Az Udvarhely-Szombatfalva Ifjusági Dalkör egyszerű, de mégis lélekemelően szép ünnepség keretében ünnepelte megalakulásának ötödik évfordulóját. A király-himnusz éneklése után a dalkör távollevő disz-elelnökének, Sándor Imre főesperesnek megbízásából Filó Ferenc dr. mondott nagyhatású megnyitó beszédet, kihangsúlyozva a magyar dalkultúra fontosságát. A szentimrei Földész Dalkör Bonda Aprád vezetése mellett Kodály-dalokat énekelt nagy sikerrel. Ezután Nagy Pál székely monológot adott elő nagy tetszés mellett. Majd Hajdó Árpád vezényletével a jubiláns dalkör adott elő több dalt nagy sikerrel. Az Országos Dalkörösszövetség üdvözlét Voszka István dr. tolmácsolta magasszarnyalású beszédében. A szentimrei és az ünnepelt dalkör újabb nagyszerű ének-számait után a Székely Dalegylet kiváló humoristája: Beldovits Emil és Miklós József kacagtaták meg a közönséget párosjelenetükkel. Beféjezésül Sándor Gusztáv, a dalkör főaradhatatlan elnöke mondott záróbeszédet. A sikerült ünnep hangulatos társasvacsora fejezte be, amelyen a különféle kulturegyesületek vezetői szép pohárköszöntőkben kívántak további sikereket az ünnepelő dalkörnek.

Teadélután a nagyváradi Katolikus Körben. Február 5-én, vasárnap 6 órai kezdettel tartja meg ismét vidám hangulatairól jólismert teadél-utánját a nagyváradi Katolikus Kör, ezúttal a Katolikus Akció Karitás-bizottsága agilis hölgy-és férfi tagjainak közreműködésével. Az előző sikerek után bizonyára ismét nagy lesz az érdeklődés a város uritársadalmában, amely a teadél-utánon a kör keynelmes klubhelyiségében ocsó szórakozás mellett kellemes otthonra talál.

KÖSZÖNETNYILVANITÁS

Mély hálával mondunk köszönetet mindazoknak, akik vigasztaló részvét-nyilvánításukkal, drága halottunk

SCHÁG HAJNALKA

temetésén való áldozatos részvételükkel gyötrelmes lelki fájdalmunkat enyhíteni kegyesek voltak.

Dr. KAJABA LÁSZLÓ és családja

Szatmáron megindult a lakberek lemorzsolódása

Szatmár. Saját tud. Szatmár forgalma általánosan csökken. Az Unió elköltözése, a vármegyeháza több tisztviselőjének Kolozsvárra való áthelyezése, a vasút felügyelőség felosztása, illetve a kolozsvári felügyelőségbe való beolvastása, a rézárugyár átköltöztetése mind hozzájárult a gazdasági helyzet romlásához. A lakások elnéptelenedtek, a háztulajdonosok részéről a kínálat egyre nagyobb. A bérlők a béreket magasnak tartják. A városi bérpalota több lakosztályára már számtalan, eredménytelen árlejtést tartottak. Az üresen álló városi lakások száma arra indította a város vezetését, hogy a lakbereket a Fehér-Házban vizsgálja felül és azokat a helyzethez arányítva, szállítsa le. A polgármester ebből a célból egy bizottságot küldött ki. Ez a hivatalos lépés a lakberek lemorzsolódását indítja el Szatmáron.

22,500.000 lei össztartozása volt Ernst Lajosnak

Az Ernst Múzeum teljes gyűjteményéért félmillió pengőt kínált a magyar állam. — Mégis megperdül a dob az Ernst-Múzeum kincsei fölött

Budapestről jelentik: Másfél év előtt országos feltűnést keltett, hogy a milliomos műgyűjtő, múzeumtulajdonos **Ernst Lajos** vagyona összeomlott s Ernst Lajos öngyilkos lett.

Az elhunyt családja és barátai az inzulvens hagyaték ügyét magánügyességgel szerették volna rendezni s ezért az Országos Hitelevédő Egylet közbenjöttével tárgyalásokat kezdtek a hitelezőkkel. Ezek a tárgyalások hosszúra nyultak, mert egyes pénzhitelezők túlzottan ragaszkodtak „vélt” fedezetekhez és ezen az alapon magasabb hányadhoz. Ernst Lajos tartozása 750.000 pengőt tesz ki, (kb. 22.500.000 leit) amihez még a különböző köztartozások is járulnak.

A tartozás 95 százalékban készpénz kölesönből származik. Csaknem minden hitelező kapott kézi zálogot. Sok zálogtárgyra „szuper kölesönöket” is vett az adós. Így a kibontakozás igen nehéz volt. Szabad vagyon pedig, jelentéktelen értékű berendezési tárgyaktól eltekintve, a hitelezők kielégítésére nem maradt.

Annak idején a kibontakozás alapja az volt, hogy a teljes gyűjteményt — mely a Nemzeti Múzeumban mint zálogtárgyat van letétben — megvásárolja az állam.

A kultuskormány a gyűjteményért — mely 700 darab képből, pompás ezüstgyűjteményből, értékes könyvtárból, fajansz- és porcellángyűjteményből, irat- és nyomtatványgyűjteményből és óragyűjteményből áll — 500.000 pengőt kínált, mely összeget öt év alatt záradékozott évi részletekben kifizetni.

A főhitelezők bár jól voltak fedezve, hajlandók voltak engedni tenni, hogy így a nem fedezett hitelezőknek is jusson hányados kielégítés. A rosszul és sehogyssem fedezett hitelezők azonban túlzott követelésekkel léptek fel és mire létrejött a felosztásra vonatkozó megállapodás, változott a kormány és az új kultuszminiszter a vételi ajánlatot visszavonta.

Igy az egyezségi tárgyalások megszüntek s az Ernst Múzeum kincsei felett megperdül a dob. Ott, ahol annyi idegen tulajdonban lévő műkincset árvereztek, a múzeum Nagymező-utcai helyiségében kerül kalapács alá.

Tóth Tihamér legszebb könyvei:

Hiszek egy Istenben	240
Hiszek Jézus Krisztusban	240
Hiszek az Egyházban	240
Hiszem az örök életet	240
Krisztus Király	240
A szenvedő és győzedelmes Krisztus	240
Tízparancsolat I.	240
Tízparancsolat II.	240
Miatyánk	280
Üdvözlégy Oltáriszentség	223

KÖZGAZDASÁG

80 millió lejjel csökkent a szatmári árutőzsde forgalma az elmúlt évben

Szatmár. Saját tud. Az egész világra nehezítő gazdasági lehangoltság egyetlen államot sem kerüld el. Romániának egyetlen vidéke sem szenvedett annyit a külpolitikai események miatt, mint az északi országrész. A cseh válság csaknem teljesen meghévíttotta északnyugat felé a kivitelt. Németország és Cseh-Szlovákia felé Szatmáron keresztül történt a kivitel és ezekbe az államokba természetesen elsősorban Szatmár és Szilágy-megyékből vásárolták össze a szükséges terményeket és az élőállatot. A múlt év közepe táján kitört válság, később pedig a vasúti összeköttetés megszakadása az üzletkötéseket lehetetlenné tette.

A helyzet világos képe a szatmári árutőzsde

mult évi forgalmáról szóló kimutatásban mutatkozik meg világosan. Az 1937-ik év folyamán a tőzsdén 30 millió 107 ezer kilogram súlyú árut adtak el, 175 millió 569 ezer lei értékben. Ezek a számok 1938-ban 14.452.250 kilóra, illetve 93.597.503 leire estek le. Az árutőzsde forgalma ezek szerint egy év alatt mintegy nyolcvan millió lejjel csökkent. Az üzletkötések száma 676 volt.

Az árutőzsde most tartotta meg évi közgyűlését, Tisca Emil bankigazgató elnöke alatt. A közgyűlésen elfogadták a jelentéseket, valamint tudomásul vették azt is, hogy az árutőzsdéhez jelenleg 112 cég tartozik. Ezután kijelölték a választott bíróságok tagjait.

A székely közbirtokosságok küldöttsége a marosi királyi helytartóságnál

A helytartóságon megígérték a jogos panaszok orvoslását

Székelyudvarhely. Saját tud. Az udvarhely- és csíkmegyei közbirtokosságok elnökei az egyre fokozódó terhek és nehézségek miatt **Filó Ferenc** dr és **Kovács Kálmán** dr ügyvédek vezetésével megjelentek a marosi királyi helytartóságnál, ahol memorandumban ismertették a közbirtokosságok panaszait és sérelmeit.

A memorandum nagy sérelemként említi fel, hogy a birtokosságnak a saját faszükségletén felül fennmaradó részt nyilvános árverésen kell eladnia, aminek következtében csak igen minimális összeghez jut. Sérelmezik a közbirtokosságok a fafuvarozásra kiállított, csak 24 óráig érvényes bércekat, aminek következtében sok visszaélés, faelárverezés történik. Sérelmesnek tartják a közbirtokosságok az erdőőrzési és kezelési díjak emelését, amelyeknek összege háromszorosan is meghaladja a rendes szükségletet. Sérelmesnek tartják továbbá azt a rendelkezést, hogy birtokossági ügyekben való eljárással csak állami ügyvédek bízhatók meg.

A sérelmeket és panaszokat tartalmazó memorandumot a helytartóságnál átvették és megígérték annak tanulmányozását és a jogos panaszok orvoslását.

KEDVEZMÉNYT KAPNAK A PONTOS ADÓFIZETŐK. A pénzügyminiszterium tegnap közlendeletben értesítette a nagyváradi pénzügyigazgatóságot, hogy mindazok az adófizetők, akik a januári esedékes adójukat február 15-ig kiegyenlítik, kedvezményben részesülnek.

MEGBÍRSÁGOLJÁK AZOKAT, AKIK 1936 UTÁN MEGTILTOTT SZŐLŐFAJOKAT ÜLTETTEK. Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi minisztérium közli, hogy mindazokat, akik 1936 után megtiltott szőlőfajokat ültettek, bíróság elé állítják, megbírságot és a szőlő kiirtására kötelezik. Minden egyes szőlőtőkéért huszonöt lei bírságot kell fizetni. Azoknak, akik a szőlőtőkéket önként kiirtják, a földművelésügyi minisztérium ingyen ad lucernamagot az üresen maradt területek bevetésére.

Mezőgazdasági gépek vámmentes behozatala. Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lap január hó 28-iki száma közli a mezőgazdasági gépek vámmentes behozatalát engedélyező rendelettervényt. A rendelettervény különböző egyéb mezőgazdasági gép mellett száz motoros szántó és vontatógép vámmentes behozatalát engedi meg. A behozott gépek után 12 százalékos értékilletéket kell fizetni.

A szolnoki művészeknek is adós maradt egy fizetésképtelen papirkereskedő cég. Szolnokról jelentik: Szokatlanul nagy papirkereskedői fizetésképtelenséget jelentettek Szolnokról. **Török Lászlóné** tulajdonosa Faragó Magda, a „Bagoly” üzletház tulajdonosa 98.950 pengő (kb. 2.968.500 lei) tartozással jelentett fizetésképtelenséget, amivel szemben vagyonát 61.782 pengőre értékeli és ajánlata 50 százalék. A hitelezők között gyűjtőnév alatt szerepelnek a szolnoki festők, akikkel szintén egyezkedni akar.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai: Dollár 141.66—143.73, font 662.40—672.75, palesztinai font 663.09—673.44, holland forint 75.97—77.07, svájci frank 31.95—32.43, francia frank 8.56—8.77, márka 40.50—41.50, pengő 25—27, csehekrona (hivatalos) 4.68—4.77. — A gabonaexportból szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai nagyon szűkösök. A bucaresti magánforgalomban a következő árfolyamok alakultak ki: Angol font, 30 százalékos szabadkvóta 1850—1865, angol font, 20 százalékos kvóta 1480—1490, angol font, 40 százalékos kvóta 1175—1180, holland forint, 30 százalékos sz.-kvóta 208, dollár, 30 százalékos szabadkvóta 385—390, svájci frank, 30 százalékos kvóta 84, francia frank, 30 százalékos szabadkvóta 10.40, belgas (kliring) 60.68, belgas, 15 százalékos 64—66, svédkrona, 30 százalékos szabadkvóta 94.

A LÉGÜGYI ÉS TENGERÉSZETI MINISZTERIUM FELOLDOTTA A SZEPTEMBERBEN LEFOGLALT ÁRUCIKKEK ZÁRLATÁT. Bucuresti jelentés szerint: A légügyi és a tengerészeti minisztérium közleményt adott ki, amelyben az érdekelt kereskedelmi és iparvállalatok tudomására hozza, hogy a minisztérium közegyi által mult év szeptember 15-én zárolt árucikkek eladását szabadabbá tették, kivéve azokat az árucikkeket amelyeket a minisztérium időközben megvásárolt.

Apróhirdetések

Lakás

szavanként 3 lei

Kiadó

különbejárattal butorozott szoba, fürdőszobával, teljes ellátással is. Nagyvárad, Str. Avarescu No. 37.

Két szobás

komfortos udvari lakás május 1-re kiadó. — Nagyvárad, Str. Andrei Muresan No. 12.

Kiadó

4 szobás kertes magánház központban, május 1-re. Nagyvárad, Str. Pasteur 7. — Ugyanott butorok eladók.

Háromszobás

fürdőszobás, szép utcai lakás kiadó. Nagyvárad, Parcul Alba Iulia 2. szám. Megtekinthető délután 2 óráig.

Adós-vétel

szavanként 3 lei

Veszek

mindenféle könyveket, használt ujság és akta-papírt, ócska férfi ruhát és mindenféle lom tárgyat. Címem: Kleb Dezső, Nagyvárad, Str. Budai Delanu No. 2.

Herbst

óra-, ékszeráruháza, Rezele Ferdinand 3. szám, Nagyvárad, Doxa, Omega óra 800—1000 lei és feljebb. Schaffhauseni óra 3000 lei. Arany karikagyűrűk 14 karátos aranyból. — Veszek arany, ezüst, brilliáns ékszereket, arany órákat.

PUHA ÓLMOT

állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.

LEGUJABB

A Hitler-beszéd hatása a világban

Anglia kész a gyarmati kérdésben a kiegyező tárgyalásokra

Londonból jelentik: Hitler beszédét óriási érdeklődés előzte meg az angol fővárosban is. A lapok hétfőn este folyamatos különkiadásokban számoltak be a beszéd egyes részleteiről. Londonban az első benyomás az volt: béke lesz! Ugy látják, hogy Hitler nem akar háborút s ezért beszédének hatása az első benyomás szerint megállapíthatóan kedvező. Angol körökben meglepéssel állapítják meg, hogy Hitler semmiféle területi követelést nem hangoztatott a nyugati államokkal szemben és nyitva hagyta az utat a demokráciákkal való tárgyalás fele.

Egyes lapok úgy vélik, hogy Angliának lépéseket kell tennie a kereskedelmi, politikai és a gyarmatok rendezése kérdésében. Kedvező fogadtatásra talált az is, hogy Hitler hangoztatta, hogy Németország csak a világkereskedelmében akarja elfoglalni megfelelő szerepét. Nagy hatást keltett az is, hogy Németország és Olaszország a legszorosabb együttműködésben akar maradni egymással.

A reggeli lapok is Hitler békekészségét hangoztatják. A Times kiemeli, hogy Németország nem törekszik világnalomra. A Daily Express kéri, hogy Chamberlain sürgősen vesse fel a gyarmati kérdések rendezése szükségességét. Még a baloldali lapok is meglepéssel fogadják Hitler beszédét. A News Chronicle-ben Werman Bartlett megállapítja, hogy Hitler beszédét a demokráciák általában nagy megnyugvással vették tudomásul. Hitler beszéde a baloldali lap szerint is nagyban hozzájárul az általános feszültség enyhülésére.

AZ AUSZTRÁLIAI MINISZTERELNÖK EGYETÉRT ABBAN, HOGY VÁLTOZÁSOKRA VAN SZÜKSÉG

Londonból jelentik: Az angol fővárosban gyors vizsgálata alá Hitler vezérkancellár hétfő esti beszéde. Az első nyilatkozatot a beszéddel kapcsolatban Lyons ausztráliai miniszterelnök tette, aki kijelentette, hogy Hitler beszédének sok részét üdvözi. Megállapítja azonban, hogy egyes részei, különösen pedig a gyarmatokra vonatkozó rész sok ellentmondással fognak találkozni.

Egyetértünk abban, hogy változtatásokra nagy szükség van — mondotta Lyons — de ezeket nem erőszakkal, hanem békés úton kell megoldani, az angol politika irányelvei alapján. Az angol politika legbiztosabb alapja ugyanis az a remény, hogy békés eszközökkel minden vitás dolgot meg lehet oldani.

Máskülönben Londonban az a vélemény, hogy Németország lezárta Európa területére vonatkozó sérelmeinek fejezetét és Hitler most a német gyarmati követelések hangsúlyozását tartotta fontosnak, aminek első vonalában az angol birodalom érdekköre áll. London azonban remélni akarja, hogy Hitler tanácskozásokat tart szükségesnek a felmerülő kérdések tisztázására. Az angol közvélemény úgy hiszi, hogy az angol kormány hozzájárulna egy olyan újabb értekezlethez, mint amilyen a müncheni volt és az erre vonatkozó kéréssel szemben nem lenne hajthatatlan. Anglia — hangsúlyozzák angol körökben — kész tárgyalásokra és engedményekre, de csak egy általános elintézés keretében, amikor is minden kérdés, tehát a fegyverkezés, illetőleg a lefegyverzés kérdése is napirendre kerül.

OLASZORSZÁG NAGY MEGLEPÉDÉSE

Rómából jelentik: Hitler beszédével kapcsolatosan a legtöbb olasz lap következő címben fejezi ki véleményét: „Németország háború esetén Olaszország oldalára áll.” Az olasz közvélemény egyébként nagy meglepéssel fogadta Hitler beszédét. A Popolo d'Italia Hitler beszédét tisztítóhatásának mondja. „A legnagyobb világosságot kell, hogy gyújtson. — írja a lap — a leghomályosabb agyakban is Hitler beszéde is a tengely erejét illetőleg. A tengely Hitler beszédéből valóságos gránit-tömbként emelkedett ki.”

A lapok megállapítják, hogy Hitler beszéde békés volt, de a békére szükség is van, mert a két ország csak így tudja megkoronázni eddigi építő munkáját. Ha Chamberlain birminghami beszéde egyezik Hitler beszédével és Mussolini felfogásával a béke tekintetében, akkor a két államférfi valóban nagy munkát végeztek.

KEDVEZŐ FOGADTATÁS A FRANCIAKNÁL

Párizsból jelentik: Megállapítható, hogy Hitler beszéde a francia külügyminisztériumban is kedvező hatást váltott ki. A francia külügyminisztérium Hitler békekészségét kielégí-

A spanyol nemzetiek megkezdették Madrid ostromát

Francia bizottság a spanyol határon

Londonból jelentik: Ideérkezett jelentések szerint a spanyol nemzetiek kedden megkezdtek Madrid ostromát. Kedden egész nap ágyudörgés volt hallható a spanyol főváros felől.

Gibraltárból jelentik: Hétfőn este a nemzeti spanyol hatóságok több angol alattvalót letartóztattak. A letartóztatásokról nem adtak ki hivatalos jelentést.

Párizsból jelentik: Daladier francia minisz-

terelnök és Bonnet külügyminiszter hétfőn délután hosszas tanácskoztak a Franco győzelmét folytán a francia-spanyol határon előállott helyzetről. Még hétfőn este bizottság utazott a francia-spanyol határra, hogy a kérdést a helyszínen tanulmányozzák. A bizottságban résztvevő a többek között Sarraut és a francia vörös kereszt elnöke is.

Az ukrán propaganda túlzásai Ruszinszkóban

Az olasz sajtó beavatkozást sürget

Munkácsról jelentik: Az ukrán propaganda minden eszközzel igyekszik hatni Ruszinszkó lakosára. Legutóbb már azt a képtelenséget terjesztették az ukrán propagandisták, hogy Hitler német vezérkancellár rangrejtve bejárta Ruszinszkó falvait. Ezen az utján állítólag a Munkács szoros közelében levő Órhegyalján is megfordult volna. Persze Hitler rejtélyes utazása csak az ukrán propagandisták képzeletében történt meg.

Ruszinszkó kérdése azonban nemcsak az ukránokat, hanem az olaszokat is erősen foglalkoztatja. Amint Rómából jelentik a Voce d'Italia nagy cikkben foglalkozik a ruszin kérdés új alakulásával. A lap megállapítja, hogy Ruszinszkóban az ukrán tartományi kormányok a ruszin és magyar lakosság elleni üldöző hadjárata a legnagyobb mértékben kihívó és szükségessé teszi a beavatkozást.

Súlyos feszültség támadt Daladier és Bonnet között

A francia külügyminiszter legutóbbi nyilatkozata igazat adott az olaszoknak

Párizsból jelentik: Bonnet külügyminiszter legutóbbi nyilatkozata, melyet az olasz kérdésben a sajtó előtt tett, nem várt következményeket vont maga után.

Mint ismeretes, Bonnet nyilatkozatában dicsérete az olasz katonai háborus erejét és kijelentette, hogy Olaszország az 1935-ben létrejött Laval-Mussolini egyezményben csupán sivatagokat kapott gyarmatokul. Ezt a nyilatkozatot a kormány cáfolta és most mégis súlyos feszültség támadt Daladier miniszterelnök és Bonnet között. Daladier magyarázatot kért Bonnettól nyilatkozata tekintetében.

Politikai körök véleménye szerint a külügyminiszter és a miniszterelnök közötti feszültség Bonnet lemondására fog vezetni.

Londoni értesülések szerint Bonnet nyilatkozata angol körökben is meglepetést váltott ki. Állítólag az angol kormány is magyarázatot kért a francia kormánytól Bonnet nyilatkozatára vonatkozólag.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT

tőnek találja. Francia politikai körökben egyébként hangoztatják, hogy megdőlték azok a jóslatok, amelyek félelmetes háborúk rémületét idézték. Ezekkel szemben áll Hitler békekívánsága.

AMERIKÁT IS MEGGONDOLKOZTATJA A BESZÉD

Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államokban nagy benyomást keltett Hitler beszéde. A lapok különkiadásban számoltak be a beszédéről, amelyből a német-olasz együttműködést emeli ki, valamint azt, hogy Hitler visszautasította az amerikai gyanúsításokat, célzásokat és uszításokat. Jogosan önértzetesnek látják Hitlernek azt a kívánságát, hogy az Egyesült Államok ne szőljön bele Németország és a délamerikai államok barátságába.

Hamilton Fisch, az amerikai külügyi bizottság elnöke kijelentette, osztja Hitlernek azt a felfogását, hogy az Egyesült Államok kormánya ne avatkozzék bele Németország és a többi államok kapcsolatainak ügyébe. Ha az Egyesült Államoknak nem tetszik a Dél-Amerikában folyó propaganda — véli Hamilton Fisch, — akkor csináljon ellenpropagandát, de ennél ne többet. Az Egyesült Államok kormánya jól tette volna, ha a limai kongresszuson nem gyűlölséget szít maga ellen, hanem igyekszik a szóbanforgó kérdésekben érdektelenséget mutatni.